

ຮັບຮອງທີ່ກອງປະຊຸມ AMAF ຄັ້ງທີ 40
11 ຕຸລາ 2018
ຮ່າໂນ້ຍ, ຫວຽດນາມ

ແນວທາງຂອງ AMAF ທີ່ຈະນຳມາໃຊ້ໃນການເຊື່ອມໂຍງໃນຂະແໜງສະບຽງ ອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ຄະນະວິຊາການພັດທະນານກະສິກຳ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າຂອງອາຊຽນ(ATWGARD)
2018

**Translated from the AMAF's Approach to Gender
Mainstreaming in the Food, Agriculture and Forestry Sectors**

Disclaimer: This is an unofficial translation and provided for reference only.

AMAF's Approach to Gender Mainstreaming in the Food, Agriculture and Forestry Sectors, 2018.

To find the original version of the guideline please visit the ASEAN Secretariat website, <https://asean.org/> or download at <https://asean-crn.org/relevant-asean-guidelines-on-land-use/>.

The translation has been produced with the support of the Climate Smart Land Use in ASEAN (CSLU) project, funded by the German Ministry for Economic Cooperation and Development and implemented by the Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ).

implemented by:

In cooperation with

ສະມາຄົມປະຊາຊາດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (ອາຊຽນ) ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນວັນທີ 8 ສິງຫາ 1967. ປະເທດສະມາຊິກຂອງສະມາຄົມມີຄື: ບຣູໄນ ດາຣູຊາລາມ, ກຳປູເຈຍ, ອິນໂດເນເຊຍ, ສປປ ລາວ, ມາເລເຊຍ, ມຽນມາ, ຟີລິບປິນ, ສິງກະໂປ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ. ກອງເລຂາອາຊຽນຕັ້ງຢູ່ນະຄອນຫຼວງຈາກາຕາ, ປະເທດອິນໂດເນເຊຍ.

ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກະລຸນາຕິດຕໍ່:

ກອງເລຂາອາຊຽນ

ພະແນກພົວພັນປະຊາຄົມ 70A Jalan Sisingamangaraja

ນະຄອນຫຼວງຈາກາຕາ 12110

ອິນໂດເນເຊຍ

ໂທລະສັບ : (62 21) 724-3372, 726-2991

Fax : (62 21) 739-8234, 724-3504

E-mail : public.div@asean.org

ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ ກ່ຽວກັບ ອາຊຽນສາມາດເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ໃນອອນລາຍ [ຜ່ານເວັບໄຊ: www.asean.org](http://www.asean.org)

Catalogue-in-Publication Data

ແນວທາງຂອງ AMAF ທີ່ຈະນຳມາໃຊ້ໃນການເຊື່ອມໂຍງ ໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ນະຄອນຫຼວງຈາກາຕາ: ກອງເລຂາອາຊຽນ, 2018.

ຕົວຫຍໍ້

ACW	ຄະນະກຳມະການແມ່ຍິງຂອງອາຊຽນ
AMAF	ກອງປະຊຸມລັດຖະມົນຕີກະສິກຳປ່າໄມ້ອາຊຽນ
AMS	ບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ
ASCC	ປະຊາຄົມວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມອາຊຽນ
ASEAN	ສະມາຄົມປະຊາຊາດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້
ASOF	ເຈົ້າໜ້າທີ່ອາວຸໂສປ່າໄມ້ອາຊຽນ
ASWGL	ຂະແໜງວິຊາການລ້ຽງສັດອາຊຽນ
ASWGC	ຂະແໜງວິຊາການຝັງອາຊຽນ
ASWGF	ຂະແໜງວິຊາການປະມົງອາຊຽນ
ATWGARD	ຂະແໜງວິຊາການຄົນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາກະສິກຳອາຊຽນ
AWGCC	ຄະນະວິຊາການວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດອາຊຽນ
COP	ກອງປະຊຸມບັນດາປະເທດພາຄີ
CSA	ສະພາບອາກາດກະສິກຳອະສະລິຍະ
FAO	ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ຂອງ ສະຫະປະຊາຊາດ
FES	Friedrich- Ebert-Stiftung
FCPF	ການສ້າງສິ່ງເອື້ອຍອຳນວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມກາກບອນປ່າໄມ້
GSVC	ຕ່ອງໂສ້ຄຸນຄ່າຄວາມບອບບາງຂອງສິດສະເໝີພາບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
HPA	ແຜນປະຕິບັດງານຮ່າໂນ້ຍ
IDS	ສະຖາບັນສຶກສາເພື່ອການພັດທະນາ
NTFP	ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ
R-PP	ບົດສະເໜີການກະກຽມຄວາມພ້ອມ
SPA	ແຜນຍຸດທະສາດການດຳເນີນງານ
SSF	ການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍທີ່ຍືນຍົງ
UN	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
UNFCCC	ຂອບອະນຸສັນຍາສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ
UNDRIP	ຖະແຫຼງການອົງການສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຄົນພື້ນເມືອງ
VAP	ແຜນງານປະຕິບັດງານວຽງຈັນ
WTO	ອົງການການຄ້າໂລກ

ຄຳນຳ

ແນວທາງຂອງ AMAF ຕໍ່ກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນຂົງເຂດສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແມ່ນໄດ້ສຳເລັດໂດຍຄະນະວິຊາການວິຊາການອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາກະສິກຳ (ATWGARD), ໂດຍໄດ້ຮັບການສະຫຼັບສະໜູນຈາກຄະນະວິຊາການອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ການລ້ຽງສັດ, ປູກຜັງ, ການປະມົງ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ອາວຸໂສອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານປ່າໄມ້. (ASOF) ແລະ ຄະນະກຳມະການແມ່ຍິງອາຊຽນ (ACW).

ແນວທາງຂອງ AMAF ຕໍ່ກັບການສົ່ງເສີມບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດເປັນມາດຕະການລັດຖະບານທີ່ນຳໃຊ້ທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຊຶ່ງສົ່ງຜົນຕໍ່ພຶດຕິກຳຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ໃນບັນດາຜູ້ຜະລິດ, ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ອອກລະບຽບການ), ນະໂຍບາຍບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ກວມເອົາບັນດາອົງປະກອບຫຼັກ ເພື່ອປະສົມປະສານເຂົ້າໃນຊຸດນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານເພື່ອຮັບປະ ກັນໃຫ້ແມ່ ຍິງທີ່ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນອາຊຽນໄດ້ຮັບສິດອຳນາດ.

ຮັບຮູ້ວ່າຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແຜ່ລາມໄປສູ່ຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ຂອບວຽກງານຂອງລັດຖະບານ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ 3 ຂະແໜງການ; ວິທີການຂອງ AMAF ມີຈຸດປະສົງເພື່ອກຳນົດບົດແນະນຳທີ່ເປັນຄຳແນະນຳສຳລັບ AMS ໃນຄວາມພະຍາຍາມຂອງພວກເຂົາເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ- ຊາຍໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ແນວທາງຂອງ AMAF ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈເປັນຄຳຖະແຫຼງທີ່ຄົບຖ້ວນ ຫຼື ຜູກມັດ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ແນວທາງຂອງ AMAF ຈະຊ່ວຍເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ຂອງ AMSs ກ່ຽວກັບ ຄວາມສຳຄັນຂອງນະໂຍບາຍບົດບາດຍິງ- ຊາຍໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ເພື່ອແນໃສ່ຊຸກຍູ້ການພັດທະນາການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືລະຫວ່າງບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ.

ແນວທາງຂອງ AMAF ໃນການສົ່ງເສີມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ຊຶ່ງເປັນເອກະສານຂອງລັດຖະບານ, ຈະເປັນເອກະສານອ້າງອີງເຖິງຊີວິດ ເນື່ອງຈາກ ATWGARD ຈະບັບປຸງພວກມັນເລື້ອຍໆເພື່ອສະທ້ອນເຖິງການປ່ຽນແປງ ແລະ ການພັດທະນາໃນອາຊຽນ ແລະ ການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງສາກົນ/ພາກພື້ນ.

ບັນດາລັດຖະມົນຕີກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ອາຊຽນ (AMAF) ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງເອົາຈາກບັນດາລັດຖະມົນຕີ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (AMAF) ທີ່ກອງປະຊຸມ AMAF ຄັ້ງທີ 40 ປີ 2018 ຢູ່ ຮ່າໂນ້ຍ, ຫວຽດນາມ.

ສາລະບານ

ຕົວຫຍໍ້	4
ຄຳນຳ	5
1. ພາກແນະນຳ	8
1.1 ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ໃນອາຊຽນ	8
1.2 ແມ່ຍິງໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນອາຊຽນ	9
2. ຈຸດປະສົງ	9
3. ແນວທາງຂອງ AMAF ຕໍ່ການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ	10
3.1 ຄຳຖະແຫຼງຂອງນະໂຍບາຍAMAF	10
3.2 ການຮ່ວມມືດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ໃນອາຊຽນ	11
3.2.1 ການລ້ຽງສັດ	11
3.2.2 ການປູກພືດ	13
3.2.3 ການປະມົງ ແລະ ການລ້ຽງສັດນ້ຳ	15
3.2.4 ຂະແໜງການປ່າໄມ້	16
3.2.5 ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	18
3.2.6 ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ	19
3.2.7 ການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນຕ່ອງໂສ້ຄຸນຄ່າດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	20
4. ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານພາກພື້ນ	22
4.1 ການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຂະແໜງການສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	22
4.2 ຂອບສຳລັບຍຸດທະສາດການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນຂະແໜງການສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	22
4.2.1 ວິທີການ ແລະ ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່	22
4.2.2 ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ	23
4.2.3 ຂອບສະຖາບັນ	23
4.2.4 ກໍ່ສ້າງ ແລະ ເພີ່ມທະວີການພົວພັນຄູ່ຮ່ວມມືຍຸດທະສາດ	24
4.2.5 ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການສື່ສານ ແລະ ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່	24
4.2.6 ການຄົ້ນຄວ້າ, ນະວັດຕະກຳ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ	24
5. ຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	25
ເອກະສານອ້າງອີງ	26
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຖືກແນະນຳຕໍ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຂະແໜງການ SPAs	27
ສຳລັບ ການຮ່ວມມືໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາກະສິກຳອາຊຽນ 2016-2020	28
SPA ວ່າດ້ວຍ ການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງການລ້ຽງສັດອາຊຽນ 2016-2020	29

SPA ວ່າດ້ວຍ ການຮ່ວມມືທາງດ້ານການບຸກຜັງອາຊຽນ 2016-2020	30
SPA ວ່າດ້ວຍການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງການປະມົງອາຊຽນ 2016-2020.....	31
SPA ສຳລັບການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງການປ່າໄມ້ອາຊຽນ 2016-2025	32
ຂອບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແບບເຊື່ອມສານອາຊຽນ ແລະ ແຜນຍຸທະສາດຂອງແຜນປະຕິບັດງານຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນພາກພື້ນອາຊຽນ (2015- 2020)	34

1. ພາກແນະນຳ

1.1 ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ໃນອາຊຽນ

ພາຍໃຕ້ຮູບແບບຂອງອາຊຽນ, ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນທາງສັງຄົມໃນຫຼາຍຂົງເຂດ, ຊຶ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ກົດຂວາງການພັດທະນາມະນຸດເທົ່ານັ້ນ, ຫາກຍັງເຮັດໃຫ້ຄວາມຂັດແຍ່ງກັນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໃນສັງຄົມລົງເລິກອີກ. ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນວ່າ ແມ່ຍິງມີອຳນາດທີ່ຈຳກັດຢູ່ໃນຫຼາຍຂົງເຂດຂອງຊີວິດ ເຊັ່ນ:

ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນການເຂົ້າເຖິງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກພື້ນຖານ, ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງດ້ານວິຊາຊີບ, ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຂອງຄົວເຮືອນ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງຕົກຢູ່ໃນວົງຈອນຂອງຄວາມດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ. ອີງຕາມຄຳນິຍາມຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດທີ່ກຳນົດວ່າ “ສິດທິທາງມຸກັນ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ແລະ ໂອກາດຂອງແມ່ຍິງ, ຊາຍ, ເດັກຍິງ ແລະ ເດັກຊາຍ” (ສປຊ, 2001), ລັດຖະບານຂອງບັນດາປະເທດອາຊຽນ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການເຊື່ອມໂຍງບັນດາບັນຫາບົດບາດຍິງຊາຍເຂົ້າໃນການພັດທະນາທີ່ແຕກຕ່າງກັນໂດຍຜ່ານນິຕິກຳ. ການປະຕິຮູບ ແລະ ນະໂຍບາຍສະເພາະດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ລວມທັງການສ້າງຕັ້ງສຳນັກງານລັດຖະບານສະເພາະ ເປັນກົນໄກຕົ້ນຕໍໃນການຊຸກຍູ້ສະຖານະການຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດ.

ເນື່ອງໃນໂອກາດກອງປະຊຸມສຸດຍອດອາຊຽນຄັ້ງທີ 31 ຢູ່ຟີລິບປິນ, ປະມຸກລັດ ຫຼື ລັດຖະບານອາຊຽນໄດ້ຮັບຮອງເອົາ “ຖະແຫຼງການອາຊຽນກ່ຽວກັບການປະຕິບັດວິໄສທັດປະຊາຄົມອາຊຽນ 2025 ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ”. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ປະກາດຄຳໝັ້ນສັນຍາຂອງຕົນ ເພື່ອຮັບປະກັນການສ້າງປະຊາຄົມອາຊຽນທີ່ມຸ່ງໄປເຖິງປະຊາຊົນ ແລະ ມຸ່ງໄປເຖິງປະຊາຊົນເປັນໃຈກາງທີ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນສາມາດບັນລຸໄດ້ຢ່າງເຕັມທີ່ຕາມຄວາມສາມາດບົ່ມຊ້ອນຂອງຕົນ.

ດ້ວຍເຫດນີ້, ດ້ວຍການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບພາກພື້ນ ແລະ ຄວາມສາມາດດ້ານຕະຫຼາດຂອງປະຊາຊົນກວ່າ 600 ລ້ານຄົນທີ່ເປັນກາລະໂອກາດອັນໃຫຍ່ຫຼວງ, ລັດຖະບານບັນດາປະເທດອາຊຽນ ຄວນເພີ່ມທະວີຄວາມສາມາດຂອງແມ່ຍິງ, ເປີດກວ້າງການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຂົງເຂດເສດຖະກິດຢ່າງເປັນທາງການ. ການເພີ່ມທະວີການເຂົ້າຮ່ວມທາງດ້ານເສດຖະກິດຢ່າງເປັນທາງການຈະເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງມີຄວາມສະເໝີພາບໃນການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ, ໂອກາດ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນຖານະຄູ່ຮ່ວມມືຂອງເພດຊາຍ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງຂອງບົດບາດຍິງ-ຊາຍຖືກຮັດແຄບ.

ໃນການສຶກສາເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ “ການຄາດຄະເນຜົນກະທົບຂອງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຂອງປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ” ທີ່ຈັດຂຶ້ນໂດຍຫ້ອງການແມ່ຍິງຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດປະຈຳອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ ແລະ Friedrich- Ebert-Stiftung (FES), ໂດຍການຮ່ວມມືກັບກອງເລຂາອາຊຽນ, ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກອົງການສະຫະປະຊາຊາດ. ລັດຖະບານອົດສະຕຣາລີ, ຜົນການຄົ້ນພົບຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າບໍ່ມີນະໂຍບາຍເປົ້າໝາຍ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອໂຄງການ, ຊຶ່ງເປັນໄປໄດ້ວ່າຂະແໜງການຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງແມ່ຍິງ ຈະຖືກຍົກເວັ້ນຈາກຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງຂອງການຊຸກຍູ້ການຄ້າ, ການລົງທຶນ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງແຮງງານທີ່ມີສີມື. ການຄົ້ນຄວ້າພົບວ່າ ມາດຕະການເປີດເສລີຈະສົ່ງຜົນກະທົບບໍ່ສະໜ້າສະເໝີເນື່ອງຈາກຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທີ່ມີຢູ່ ລວມທັງອີງໃສ່ລາຍຮັບ, ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ພູມສາດ ຫຼື ຊົນເຜົ່າ, ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສິນຈະຈຳກັດຜົນກຳໄລທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ຂອງແມ່ຍິງຈາກການຄ້າ.

1.2 ແມ່ຍິງໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນອາຊຽນ

ກະສິກຳແມ່ນຂະແໜງການສົ່ງອອກທີ່ສຳຄັນໃນ 6 ໃນຈຳນວນ 10 ປະເທດອາຊຽນ ຄື: ກຳປູເຈຍ, ສປປ ລາວ, ມຽນມາ, ໄທ, ອິນໂດເນເຊຍ ແລະ ຫວຽດນາມ. ຂະນະທີ່ບັນດາປະເທດທີ່ສຳຄັນດ້ານກະສິກຳພວມຢູ່ ໃນໄລຍະພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ແຕ່ຍັງມີຄວາມຄ້າຍຄືກັນຢ່າງເດັ່ນຊັດໃນບັນດາຂໍ້ ຈຳກັດຂອງແມ່ຍິງໃນຂະແໜງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ເກືອບ 75 ເປີເຊັນຂອງແມ່ຍິງໃນກຳປູເຈຍ ປະກອບອາຊີບກະສິກຳ, ແມ່ຍິງ 69 ເປີເຊັນເປັນກຳມະກອນກະສິກຳໃນປະເທດມຽນມາ, ຮອງລົງມາແມ່ນຫວຽດນາມ 48 ເປີເຊັນ ແລະ ສປປ ລາວ 51 ເປີເຊັນ.

ເຖິງວ່າຈະມີການຂະຫຍາຍຕົວຂອງອຸດສາຫະກຳ, ກະສິກຳ ແລະ ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອ່ອຍເຊັ່ນການລ້ຽງສັດ ແລະ ປ່າໄມ້ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈ້າງແມ່ຍິງ. ແມ່ຍິງເຂົ້າຮ່ວມໃນລະດັບເທົ່າທຽມກັນຂອງຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າແຕ່ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງບັນລຸລະດັບການສົ່ງອອກເທົ່າ ທຽມກັນ.

ເນື່ອງຈາກຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ຈາກທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ແມ່ຍິງ ແລະ ໄວໜຸ່ມ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ຊາວກະສິກອນແມ່ຍິງປະສົບກັບສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ ໃນການເຄື່ອນຍ້າຍເກີນກວ່າລະດັບການດຳລົງຊີວິດເພື່ອເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດສົ່ງອອກໃນປະເທດສະມາຊິກອາ ຊຽນ. ລະດັບຄວາມທຸກຍາກໃນເຂດຊົນນະບົດແມ່ນສູງ ແລະ ແມ່ຍິງມີປະລິມານການເຮັດວຽກທາງດ້ານຮ່າງກາຍບໍ່ສົມດູນ, ທັງພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ໃນຟາມ.

ເຖິງວ່າແມ່ຍິງຈະມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນການກະສິກຳ, ການເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບ ຕາດິນ ແລະ ການເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສິນທີ່ມີຜົນຜະລິດອື່ນໆຍັງຄົງຢູ່ກັບຜູ້ຊາຍ. ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດທີ່ບໍ່ດີ ແລະ ການເພິ່ງພາອາໄສຕົວກາງຫຼາຍເກີນກວ່ານັ້ນ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດພາຍນອກ ແລະ ໄດ້ຮັບລາຄາທີ່ຍຸດຕິທຳສຳລັບຜະລິດຕະພັນຂອງພວກເຂົາ. ໃນນັ້ນສົມທົບກັບຄວາມຈິງທີ່ວ່າສິນເຊື່ອການ ກະເສດແມ່ນຍາກ ທີ່ຈະເຂົ້າເຖິງຂອງແມ່ຍິງ ເນື່ອງຈາກຂາດຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສິນ ແລະ ລະດັບການ ສຶກສາຍັງຕ່ຳຢູ່ບາງປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ.

2. ຈຸດປະສົງ

ແນວທາງຂອງ AMAF ໃນການສົ່ງເສີມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນຂົງເຂດສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ຖືກພັດທະນາ ເພື່ອຊ່ວຍປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ:

- ຊີ້ນຳສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ແນະນຳນະໂຍບາຍ ແລະ ໂຄງການຕອບສະໜອງບົດບາດຍິງຊາຍ ໃນລະດັບພາກພື້ນ.
- ສົ່ງເສີມ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນນະໂຍບາຍອາຫານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້, ແຜນງານ, ລະບົບ ແລະ ໂຄງສ້າງຂອງພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບຊາດ.
- ເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງຜູ້ອອກນະໂຍບາຍ, ພະນັກງານພາກສະໜາມ ແລະ ຊາວກະສິກອນກ່ຽວກັບວິທີການທີ່ເໝາະສົມໃນການເຊື່ອມໂຍງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນກະສິກຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ.
- ສົ່ງເສີມການຄົ້ນຄວ້າຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ສະໜັບສະໜູນເຕັກໂນໂລຊີກະສິກຳທີ່ອັດສະລິຍະດ້ານດິນຟ້າອາກາດ.

ແນວທາງຂອງ AMAF ຕໍ່ການສົ່ງເສີມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນຂົງເຂດສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມທີ່ບໍ່ຜູກມັດ ເພື່ອຊ່ວຍໃນຂະບວນການສ້າງການຮ່ວມມື ແລະ ການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຢູ່ໃນພາກພື້ນໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ, ໂດຍເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຄູ່ມືອ້າງອີງທົ່ວໄປ ສຳລັບການຮ່ວມມືໃນອະນາຄົດເພື່ອເພີ່ມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. ໃນຂົງເຂດສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ໃນອາຊຽນ. ແນວທາງຂອງ AMAF ແມ່ນຄຳນຶງເຖິງສະພາບການ ແລະ ສະພາບການຂອງພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບຊາດ.

3. ແນວທາງຂອງ AMAF ຕໍ່ການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

3.1 ຄຳຖະແຫຼງຂອງນະໂຍບາຍAMAF

ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທັງໝົດແມ່ນເປັນຈຸດໃຈກາງຂອງວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ ແລະ ຍິ່ງຍືນຍົງແມ່ນເງື່ອນໄຂເປັນຕົ້ນຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, AMAF ໄດ້ຍືນຍັນຄືນໃໝ່ເຖິງຄວາມຈຳເປັນໃນການນຳບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ທັດສະນະ ແລະ ການວິເຄາະ, ຊຶ່ງລວມມີການກະທຳ ແລະ ການລົງທຶນທີ່ໄດ້ວາງເປົ້າໝາຍໃສ່ໃນການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ແຜນງານຂອງຂະແໜງການສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ທັງໝົດໃນອາຊຽນ. ນີ້ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບບັນດາຄຳໝັ້ນສັນຍາທີ່ໄດ້ວາງອອກໃນຖະແຫຼງການອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ການປະຕິບັດວິໄສທັດປະຊາຄົມອາຊຽນ 2025.

AMAF ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການລົງທຶນຫຼາຍຂຶ້ນເພື່ອປິດຊ່ອງຫວ່າງດ້ານຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະ ຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທັງໝົດ.

AMAF ຕົກລົງຈະຊຸກຍູ້ການເຂົ້າເຖິງຢ່າງສະເໝີພາບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຄົບຖ້ວນໃນ ບັນດາອົງການຕັດສິນໃຈ ແລະ ກົນໄກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຖິງການປະຕິບັດທຸກຈຸດໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍຂອງປີ 2030. ວາລະການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດການຮ່ວມມືອາຊຽນ ດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (2016-2025) ລວມທັງນະໂຍບາຍ, ແຜນການ ແລະ ການຈັດຕັ້ງໂຄງການ, ການປະຕິບັດ, ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນຂອງຂະແໜງການຍ່ອຍຂອງການລ້ຽງສັດ, ຜິດ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.

AMAF ຊຸກຍູ້ໃຫ້ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງອາຊຽນ ຊຸກຍູ້ການປະຕິບັດແນວທາງຂອງ AMAF ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຢ່າງເຂັ້ມແຂງ.

3.2 ການຮ່ວມມືດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ໃນອາຊຽນ

ບັນຫາບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍລວມທີ່ຄວນພິຈາລະນາໃນຂະແໜງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແມ່ນ:

- ຮັບປະກັນການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງສະເໝີພາບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍໃນທຸກການສົນທະນາດ້ານນະໂຍບາຍ, ການເຄື່ອນໄຫວສ້າງຄວາມສາມາດ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມທຸກກິດຈະກຳລະດັບຊາດ ແລະ ພາກພື້ນ.
- ຮັບປະກັນການເກັບກຳຂໍ້ມູນບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍ ສຳລັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນທັງໝົດໃນໄລຍະການອອກແບບ, ການປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການປະເມີນຜົນຂອງໂຄງການ/ກິດຈະກຳທັງໝົດ
- ສະໜອງໂອກາດໃຫ້ແມ່ຍິງເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນທີ່ແຕກຕ່າງກັນເຊັ່ນ: ສິນເຊື່ອ, ເງິນຝາກປະຢັດ, ການສົ່ງເງິນຄືນ ແລະ ແຜນຄຳປະກັນ ເພື່ອສະໜອງໂອກາດໃຫ້ພວກເຂົາມີການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.
- ຊຸກຍູ້ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແມ່ຍິງໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອແນໃສ່ບັບປຸງການຕະຫຼາດ, ການຄ້າ ແລະ ການຄ້າຂອງແມ່ຍິງ. ທັກສະທຸລະກິດ.
- ຈັດການຝຶກອົບຮົມການເປັນຜູ້ນຳເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ຂະຫຍາຍສຽງຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ພາວະຄວາມເປັນຜູ້ນຳ.
- ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍຢ່າງສະເໝີພາບໃນທຸກຂະບວນການຕັດສິນໃຈ.
- ປະສານສົມທົບກັບອົງການອາຊຽນອື່ນໆ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການເຊື່ອມໂຍງດ້ານບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍ.

3.2.1 ການລ້ຽງສັດ

ຂະແໜງການລ້ຽງສັດໄດ້ປະກອບສ່ວນສຳຄັນເຂົ້າໃນການສົ່ງອອກຂອງຊາດ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນພາກພື້ນອາຊຽນ ເຖິງວ່າຄວາມສຳຄັນຂອງມັນຈະແຕກຕ່າງກັນໃນທົ່ວປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. ພາຍໃຕ້ການຮ່ວມມືອາຊຽນດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ຄະນະວິຊາການອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ການລ້ຽງສັດ (ASWGL) ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອສະໜອງກົນໄກເພື່ອພັດທະນາມາດຕະຖານອາຊຽນດ້ານການລ້ຽງສັດ, ການປະຕິບັດການລ້ຽງສັດທີ່ດີ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຂະແໜງ ການຍ່ອຍ. ໃນອາຊຽນ, ຜະລິດຕະພັນການລ້ຽງສັດທີ່ສຳຄັນແມ່ນສັດປີກ ແລະ ຊີ້ນໝູ. ເຖິງວ່າການຜະລິດໄດ້ເຕີບໂຕຢ່າງວ່ອງໄວ, ແຕ່ພາກພື້ນລ້ວນແຕ່ເປັນຜູ້ນຳເຂົ້າສຸດທິຂອງທັງຊີ້ນ ແລະ ຜະລິດຕະພັນໝູ. ມີແຕ່ປະເທດໄທເທົ່ານັ້ນທີ່ເປັນປະເທດສົ່ງອອກຊີ້ນສັດທີ່ສຳຄັນ (ຕົ້ນຕໍແມ່ນສັດປີກ). ໃນກໍລະນີຂອງຊີ້ນ, ແນວໃດກໍຕາມ, ການນຳເຂົ້າແມ່ນພຽງແຕ່ຂະໜາດນ້ອຍ (ປະມານ 5%) ເຖິງແມ່ນວ່າການເພີ່ມຂຶ້ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການບໍລິໂພກທັງໝົດ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງອຸດສາຫະກຳການລ້ຽງສັດ ຍັງເຮັດໃຫ້ການນຳເຂົ້າອາຫານສັດເພີ່ມຂຶ້ນ. ສ່ວນແບ່ງວຽກງານກະສິກຳໃນຜົນຜະລິດແຫ່ງຊາດແມ່ນຫຼຸດລົງໃນ AMS ກ້າວໜ້າທາງດ້ານຫຼາຍໃນຂະນະທີ່ສ່ວນແບ່ງວຽກງານລ້ຽງສັດພາຍໃນກະສິກຳແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ. ໃນຂະນະທີ່ການຜະລິດ ແລະ ການປຸງແຕ່ງຂະໜາດໃຫຍ່ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນປະເທດທີ່ກ້າວໜ້າ, ການລ້ຽງສັດຂະໜາດນ້ອຍຍັງຄອບຄອງຢູ່ໃນ AMS ທີ່ມີການພັດທະນາໜ້ອຍ, ບ່ອນທີ່ກະສິກຳມີບົດບາດສຳຄັນໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໂພຊະນາການ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍ.

ຄຳອະນຸຍາດປະມານ 50-85 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງການຜະລິດລ້ຽງສັດທັງໝົດໃນ AMS ທີ່ເຈົ້າຂອງມີຂະໜາດນ້ອຍ. ອັດຕາສ່ວນແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງປະເທດຂຶ້ນກັບຫຼາຍປັດໄຈ. ໃນລະດັບຜູ້ຖືສິນຄ້າຂະໜາດນ້ອຍ, ລະບົບການຜະລິດໂດຍສະເພາະແມ່ນການຜະລິດຕະພັນການຜະລິດ ຫຼື ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂຶ້ນກັບຊັບພະຍາກອນອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ແຮງງານ. ລະບົບມັກຈະມີການຜະລິດທີ່ບໍ່ດີ. ແມ່ຍິງມີບົດບາດສຳຄັນໃນການໃຫ້ອາຫານ, ອະນາໄມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລ້ຽງສັດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໝູ, ສັດປີກ, ນອກຈາກເຮັດກິດຈະກຳປະຈຳວັນອື່ນໆທີ່ຕິດພັນກັບບົດບາດການແຜ່ພັນໃນຄົວເຮືອນ. ແຕກຕ່າງຈາກພາກພື້ນອື່ນໆ, ແມ່ຍິງໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ຍັງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຂາຍຍ່ອຍຜະລິດຕະພັນການລ້ຽງສັດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຊີນສັດ. ຜູ້ຊາຍສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຊີ້ວັດສະດຸປຸກຝັງ, ການຂາຍສັດລ້ຽງ, ຜະລິດຕະພັນການລ້ຽງສັດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສັດຂະໜາດໃຫຍ່ເຊັ່ນ: ງົວ ແລະ ຄວາຍ. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ຊາຍເພີ່ມຂຶ້ນພ້ອມກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານກະສິກຳ ແລະ ຂະໜາດຜູ້ຊາຍ.

ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການລ້ຽງສັດໃນທົ່ວອາຊີມີສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນ, ໂດຍມີການປ່ຽນແປງໄປຕາມວັດທະນະທຳ ແລະ ປະເພນີ. ຂໍ້ຈຳກັດຕົ້ນຕໍທີ່ແມ່ຍິງປະເຊີນກັບລະບົບການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດໃນການລ້ຽງສັດປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດພຽງແຕ່:

- ຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສິນເຊື້ອ, ເຕັກໂນໂລຊີ, ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.
- ຂາດການຄວບຄຸມການຕັດສິນໃຈໃນລະດັບຄົວເຮືອນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ.
- ການຄວບຄຸມລາຍຮັບ ແລະ ຊັບສິນທີ່ຈຳກັດ ແລະ ການສູນເສຍລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊາຍ, ຜູ້ທີ່ບໍ່ລົງທຶນໃນຄົວເຮືອນ.
- ການເຂົ້າເຖິງ, ຄວບຄຸມ ແລະ ເປັນເຈົ້າຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ທີ່ດິນມີຄຸນນະພາບຕ່ຳ.
- ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດບໍ່ດີ.
- ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກອາຫານ ແລະ ພະຍາດສັດ ເພາະເປັນການຄຸ້ມຄອງຜະລິດຕະພັນສັດຕົນຕໍ່.

ໃນຂະນະທີ່ແມ່ຍິງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການດູແລການລ້ຽງສັດ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຜູ້ຊາຍແມ່ນຜູ້ທີ່ເຊື່ອເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມການຝຶກອົບຮົມ, ສົນທະນາກັບພະນັກງານລົງເສີມ/ຜູ້ຕັດສິນໃຈ ແລະ ອື່ນໆ ຊຶ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ມີການຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ບໍ່ດີ. ການເປັນຕົວແທນຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນສະຖາບັນສັງຄົມທ້ອງຖິ່ນທີ່ຕ່ຳ ແລະ ກົນໄກການບໍລິການຂອງລັດ ແລະ ອົງການທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານ ຍັງເຮັດໃຫ້ການເຂົ້າເຖິງຄວາມຮູ້ ແລະ ການບໍລິການຂອງແມ່ຍິງໃນເຂດຊົນນະບົດມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ. ຍ້ອນການເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ມີເປັນຂອງແມ່ຍິງ, ພວກເຂົາຈຶ່ງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອ, ເຮັດໃຫ້ມີຂອບເຂດຈຳກັດໃນການຂະຫຍາຍ ແລະ ເພີ່ມກິດຈະກຳຂອງພວກເຂົາ. ປະກົດວ່າແມ່ຍິງໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ມີຄວາມສາມາດໃນການຕໍ່ລອງໃນຕະຫຼາດທີ່ຫຼາກຫຼາຍຂຶ້ນຂຶ້ນກັບສະຖານທີ່, ປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ໃນກໍລະນີຂອງການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ, ແມ່ຍິງໃນຊົນນະບົດປະເຊີນກັບຂໍ້ຈຳກັດຈຳນວນໜຶ່ງຈາກລະດັບການຮູ້ໜັງສືຕ່ຳ ແລະ ທັກສະການຕະຫຼາດ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຂໍ້ຈຳກັດທີ່ຈະຍ້າຍອອກໄປນອກສະຖານທີ່ (ການປະຕິບັດປະເພນີທີ່ບ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ພວກເຂົາອອກຈາກເຮືອນ, ທັກສະການຂັບຂີ່ທີ່ບໍ່ດີ). ສິ່ງນີ້ຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງເຊັ່ນດຽວກັນກັບອຳນາດຕໍ່ລອງຂອງພວກເຂົາໃນຕະຫຼາດ.

ຜູ້ຊາຍມີການຄວບຄຸມລາຍຮັບ ແລະ ຊັບສິນທີ່ມາຈາກການລ້ຽງສັດຫຼາຍກວ່າແມ່ຍິງ, ເຮັດໃຫ້ໂອກາດແມ່ຍິງໄດ້ຮັບເອກະລາດທາງດ້ານເສດຖະກິດພາຍໃນຄອບຄົວຫຼຸດລົງ. ໃນບາງໂອກາດ, ລາຍຮັບຈາກການລ້ຽງສັດຖືກນຳໄປໃຊ້ໃນທາງທີ່ຜິດຂອງຜູ້ຊາຍ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ຄອບຄົວ. ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະເພີ່ມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນໃຈ, ບໍ່ພຽງແຕ່ຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ, ແຕ່ຍັງຢູ່ໃນຊຸມຊົນ.

ການບັບປຸງທາງເລືອກໃນການຕັດສິນໃຈຈະຊຸກຍູ້ການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແມ່ຍິງມີທາງເລືອກທີ່ເທົ່າທຽມກັນກັບຜູ້ຊາຍ.

ດ້ວຍການປະກົດຕົວ/ປະກົດຕົວໃໝ່ຂອງພະຍາດ zoonotic, ແມ່ຍິງມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ພະຍາດຕ່າງໆ (ເຊັ່ນ: brucellosis, ວັນນະໂລກ) ເນື່ອງຈາກການໃກ້ຊິດກັບການລ້ຽງສັດ ທີ່ຖືກຄຸ້ມຄອງພາຍໃຕ້ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປອດໄພທາງຊີວະພາບທີ່ບໍ່ດີ ແລະ ການຈັດການ/ການກະກຽມຜະລິດຕະພັນການລ້ຽງສັດມີຊີວິດ.

ອີງຕາມອົງການ FAO, ມີ 7 ປະເພດສິ່ງທ້າທາຍຕົ້ນຕໍທີ່ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ໂດຍສະເພາະຊາວກະສິກອນແມ່ຍິງຕ້ອງປະເຊີນຄື: ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ; ການແຈກຢາຍພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໂດຍອີງໃສ່ບົດບາດອີງ-ຊາຍ ແລະ ອາຍຸ; ການເຂົ້າເຖິງຕັກໂນໂລຢີ, ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການບໍລິການຂະຫຍາຍ; ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທາງດ້ານການເງິນ; ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ; ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ອຳນາດການຕັດສິນໃຈ; ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃນອາຊີບ (FAO 2013).

SPA ສຳລັບການຮ່ວມມືດ້ານການລ້ຽງສັດຂອງອາຊຽນ 2016-2020 ຍຸດທະສາດ 4: ສະໜັບສະໜູນການລ້ຽງສັດຂະໜາດນ້ອຍເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ການບັບປຸງໄພຊະນາການ, ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ, ປະກອບມີບາງກິດຈະກຳທີ່ສຳຄັນໃນຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການທ້າທາຍ 7 ປະເພດສິ່ງທ້າທາຍຂອງ ອົງການ FAO ໃນ ເວລາສ້າງນະໂຍບາຍ/ໂຄງການພາຍໃຕ້ SPA ສຳລັບການຮ່ວມມືດ້ານການລ້ຽງສັດອາຊຽນ 2016-2020:

- ເສີມສ້າງຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິກຂອງແມ່ຍິງ ໂດຍການອຳນວຍຄວາມສະດວກເຂົ້າໃນການຝຶກອົບຮົມການລ້ຽງສັດ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຕະຫຼາດຜະລິດຕະພັນລ້ຽງສັດຢ່າງເປັນລະບົບ, ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການຈັດຝຶກອົບຮົມຢູ່ໃນບ້ານ ແລະ ຊຸມຊົນນ້ອຍໃນຊົນນະບົດ.
- ເປີດໂອກາດໃຫ້ແມ່ຍິງ ໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນທີ່ແຕກຕ່າງກັນເຊັ່ນ: ສິນເຊື້ອ, ເງິນຝາກປະຢັດ, ການສົ່ງເງິນຝາກ ແລະ ປະກັນໄພໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາ. ດ້ວຍໂອກາດໃນ ການຂະຫຍາຍການຜະລິດລ້ຽງສັດຂອງພວກເຂົາ.
- ຊຸກຍູ້ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແມ່ຍິງໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ ການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອແນໃສ່ບັບປຸງການຕະຫຼາດ, ການຄ້າ ແລະ ທັກສະການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງແມ່ຍິງ.
- ຈັດການຝຶກອົບຮົມການເປັນຜູ້ນຳເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍສຽງເວົ້າຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ການນຳພາໃນສະ ຫະກອນຊາວກະສິກອນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຜູ້ຜະລິດ.
- ຮັບຮູ້ມິຕິຂອງສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມສ່ຽງດ້ານຄວາມປອດໄພຂອງອາຊີບ ຈາກການສຳຜັດກັບພະຍາດສັດ, ເຊັ່ນ: ໄຂ້ຫວັດສັດປີກທີ່ມີເຊື້ອພະຍາດສູງ (HPAI) ແລະ ອັນຕະລາຍອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈັດການຊີ້ນສັດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນນົມ.

3.2.2 ການປູກພືດ

ຄະນະວິຊາການຂະແໜງປູກພືດອາຊຽນ (ASWGC) ແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາອົງການຍ່ອຍພາຍໃຕ້ SOM-AMAF ທີ່ຄຸ້ມຄອງການຮ່ວມມືອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງການຍ່ອຍ.

ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອສົ່ງເສີມການພັດທະນາໃນຂະແໜງການຍ່ອຍນີ້, ASWGC ໄດ້ດຳເນີນກິດຈະກຳ ແລະ ໂຄງການຕາມຈຸດປະສົງຍຸດທະສາດຂອງຕົນ, ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຢູ່ໃນແຜນຍຸດທະສາດຂອງການປະຕິບັດ (SPA) ກ່ຽວກັບ ການປູກພືດ.

ກິດຈະກຳ/ໂຄງການຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງສຳເລັດຜົນ ແລະ ມີຫຼາຍອັນແມ່ນສືບຕໍ່ຜ່ານການຈັດຕັ້ງເຄືອຂ່າຍ

ພ້ອມທັງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກບັນດາຄູ່ເຈລະຈາ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ. ຂອບເຂດຂອງ

ASWGC ກວມເອົາ: i) ຂອບນະໂຍບາຍ, ii) ການຄ້າພາຍໃນ ແລະ ເພີ່ມເຕີມຂອງອາຊຽນໃນສິນຄ້າພືດ, iii) ການຄວບຄຸມສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດພືດ, iv) ການພັດທະນາມາດຕະຖານ ແລະ ການສົ່ງເສີມ, v) ການບົກບັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນການຜະລິດພືດ, vi) ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ.

ບົດບາດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງແມ່ຍິງໃນລະບົບສະບຽງອາຫານ ແລະ ການປູກພືດ ຖືວ່າພວກເຂົາເປັນຜູ້ມີບົດບາດ ແລະ ເປັນຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ສຳຄັນໃນຂະບວນການນີ້. ໃນອາຊຽນ, ແມ່ຍິງ ກວມເອົາກວ່າ 50% ຂອງກຳລັງແຮງງານກະສິກຳ. ຊາວກະສິກອນຍິງ ແລະ ຊາຍ ມີບົດບາດແຕກຕ່າງກັນ ກ່ຽວກັບ ການຜະລິດພືດ, ແຕ່ຕໍ່ກັບສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງໂອກາດທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ, ການແບ່ງແຮງງານລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ອາດຈະມີການປ່ຽນແປງ. ຊາວກະສິກອນຍິງ ແລະ ຊາຍ ມັກຈະມີເງື່ອນໄຂເລືອກແນວພັນ ແລະ ແນວພັນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການຄັດເລືອກແນວພັນ, ການປູກຝັງ, ການເກັບກ່ຽວ ແລະ ການປຸງແຕ່ງ. ເງື່ອນໄຂເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະອີງໃສ່ຄວາມແຕກຕ່າງຂອງລົດຊາດ, ຄຸນລັກສະນະການເກັບຮັກສາ, ເວລາທີ່ຕ້ອງການສຳລັບການກະກຽມອາຫານ, ຄວາມຕ້ອງການແຮງງານ ແລະ ການຕະຫຼາດ. ແມ່ຍິງຍັງຂາດສິດຄອບຄອງນ້ຳໃຊ້ຢ່າງໝັ້ນຄົງ, ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນເຊັ່ນ: ທີ່ດິນ, ການເງິນ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການບໍລິການຂະຫຍາຍ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ. ການບິດຊ່ອງຫວ່າງທາງເພດໃນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການບໍລິການຈະບົດລ່ອກທ່າແຮງຜະລິດຕະພັນກະສິກຳຂອງ ແມ່ຍິງ, ເພີ່ມທະວີການຜະລິດກະສິກຳຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ການສຶກສາ ກ່ຽວກັບ ຊ່ອງຫວ່າງຜົນຜະລິດລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງໃຫ້ການຄາດຄະເນວ່າມີຊ່ອງຫວ່າງສະເລ່ຍປະມານ 20-30 ເປີເຊັນ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍຖືວ່ານີ້ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງນຳໃຊ້ວັດສະດຸສິ້ນເຂົ້າໜ້ອຍລົງ. ອີງຕາມການຄາດຄະເນຂອງ FAO, ຜົນ ຜະລິດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນຈາກການຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບໃນການເຂົ້າເຖິງຜຸ່ນ, ເມັດພືດ ແລະ ເຄື່ອງມືກະ ສິກຳຂອງແມ່ຍິງ, ສາມາດຍົກຍອດຜະລິດຕະພັນກະສິກຳໃນບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາໄດ້ປະມານ 2,5 – 4%. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຈຳນວນຄົນອື່ນໆໃນລະຫວ່າງ 100 ລ້ານ ແລະ 150 ລ້ານຄົນ (FAO, 2011).

ບັນຫາບົດບາດຍິງຊາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃນການປະຕິບັດ ໂດຍບັນດາ ໂຄງການ/ກິດຈະກຳພາຍໃຕ້ SPA ສຳລັບການຮ່ວມມືດ້ານພືດອາຊຽນ 2016-2020:

- ປະຕິບັດການວິເຄາະບົດບາດຍິງ-ຊາຍພາຍໃນທຸກໂຄງການ, ແຜນງານ ແລະ ນະໂຍບາຍເພື່ອປະເມີນຜົນກະທົບ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການປະຕິບັດສະພາບອາກາດກະສິກຳອະສະລິຍະ (CSA) ກ່ຽວກັບ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ.
- ສະໜອງການສະໜັບສະໜູນສະເພາະໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ SMEs ແລະ ສະຫະກອນ ເພື່ອຍົກສູງສະມັດ ຕະພາບ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນໃຫ້ໄດ້ຕາມມາດຕະຖານຕະຫຼາດໂລກ ແລະ ເພີ່ມຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ.
- ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ກ່ຽວກັບ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການປະຕິບັດ CSA ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.
- ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແມ່ຍິງໃນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ແລະ ສິນເຊື່ອໂດຍຜ່ານການຫັນປ່ຽນ ກົດໝາຍ ແລະ ການປະຕິບັດທ້ອງຖິ່ນ.
- ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດຂອງສະມາຊິກແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ແລະ ສະຖາບັນຊາວກະສິກອນຍິງຊາຍໃນການພົວພັນກັບພາກເອກະຊົນ.

3.2.3 ການປະມົງ ແລະ ການລ້ຽງສັດນ້ຳ

ຂະແໜງການປະມົງມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດຂອງປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. 6 ປະເທດອາຊຽນ ຄື: ອິນໂດເນເຊຍ, ມຽນມາ, ຜີລິບປິນ, ຫວຽດນາມ, ໄທ ແລະ ມາເລເຊຍ ແມ່ນປະເທດຜະລິດປາໃນໂລກ, ໃນຂະນະນັ້ນ 4 ປະເທດຄື: ອິນໂດເນເຊຍ, ຜີລິບປິນ, ມາເລເຊຍ ແລະ ຫວຽດນາມ ແມ່ນປະເທດຜະລິດປາທະເລອັນດັບໜຶ່ງໃນໂລກ. ປະມານ 60 ລ້ານຄົນໄດ້ຮັບການຈ້າງງານໃນວຽກງານການປະມົງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຖິງການຜະລິດເຮືອ, ການຜະລິດອຸປະກອນຫາປາ, ການປຸງແຕ່ງປາ ແລະ ການຕະຫຼາດ. ການບໍລິໂພກປາຕໍ່ຫົວຄົນ (33.4 ກລ/ປີ) ໃນພາກພື້ນອາຊຽນ ແມ່ນສູງກວ່າລະດັບສະເລ່ຍຂອງໂລກ (19.2 ກິໂລກຣາມ/ປີ) ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ປະມານ 38%

ຂອງທາດໂປຼຕີນຈາກສັດທີ່ບໍລິໂພກໃນພາກພື້ນແມ່ນມາຈາກປາ, ຊຶ່ງຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການປະມົງພາກພື້ນ. ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານໂພຊະນາການ ແລະ ອາຫານໃນພາກພື້ນ. ຄະນະວິຊາການຂະແໜງການປະມົງອາຊຽນ (ASWGF) ມີໜ້າທີ່ໃນການກວດກາການກຳນົດ, ການສ້າງ, ຕິດຕາມ ແລະ ການລາຍງານການຮ່ວມມືດ້ານການປະມົງລະຫວ່າງ AMS.

ການຮັບຮູ້ບັນຫາບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍເຫຼົ່ານີ້ ບົດແນະນຳການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍແບບຍືນຍົງ (SSF) ລວມມີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິ່ງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບທີ່ເປັນໜຶ່ງໃນ 13 ຫຼັກການແນະນຳ ແລະ ບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍຍັງຖືກພິຈາລະນາຢູ່ໃນພາກລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (FAO 2015). ບົດແນະນຳຂອງ SSF ຮັບຮູ້ວ່າແຮງງານການປະມົງຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍມັກຈະມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ເສດຖະກິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ວຽກງານຂອງແມ່ຍິງມັກຈະບໍ່ຖືກນັບ ແລະ ບໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາໃນການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍກໍຕາມ. ມັນຍັງຮັບຮູ້ເຖິງຈຸດໃຈກາງຂອງບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍຕໍ່ກັບບັນຫາອື່ນໆ, ໂດຍສະເພາະສິດທິມະນຸດ ແລະ ສະຫວັດດີການ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ມັນຍັງຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຍິ່ງ-ຊາຍ ໃນອຳນາດ ແລະ ການຕັດສິນໃຈມີຢູ່ໃນສະພາບການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງເຫຼົ່ານັ້ນມີອິດທິພົນແນວໃດໃນຕົວແທນ, ຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍແບບຍືນຍົງ. ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຈຳກັດບົດບາດຂອງແມ່ຍິງໃນການປະມົງ ແລະ ການລ້ຽງສິນໃນນ້ຳ ໂດຍອີງໃສ່ບົດບາດທາງດ້ານການແຜ່ພັນ ແລະ ເສດຖະກິດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ອາດຈະຮັກສາສະຖານະການທີ່ອາດຈະບໍ່ເທົ່າທຽມກັນສູງສຳລັບແມ່ຍິງຊົນນະບົດ ແລະ ຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ.

ບັນດາບັນຫາບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃນເວລາປະຕິບັດ SPA ສຳລັບການຮ່ວມມືດ້ານການປະມົງອາຊຽນ 2016-2020:

- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ໃນການຄຸ້ມຄອງການປະມົງຊຸມຊົນ ໂດຍຜ່ານການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ກົດໝາຍຕ່າງໆ.
- ສະໜອງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນການຫາປາ, ຕະຫຼາດ, ການເງິນ ແລະ ການຕະຫຼາດໃຫ້ແກ່ຊາວປະມົງ.
- ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການຈ້າງແຮງງານການປະມົງເທົ່າທຽມກັນ.
- ຊຸກຍູ້ການເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດຂອງສະຫະພັນແມ່ຍິງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ ໂດຍຜ່ານກົນໄກຈັດແບ່ງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ເພີ່ມທະວີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຄຸ້ມຄອງ.
- ຊຸກຍູ້ໃຫ້ແມ່ຍິງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເຄື່ອນໄຫວອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຖິງການລ້ຽງສັດນ້ຳທີ່ບໍ່ແມ່ນດິນ ແລະ ລຸ່ມນ້ຳ ເຊັ່ນ: ການຜະລິດເມັດພັນ ແລະ ການເກັບກູ້ ແລະ ການປຸງແຕ່ງອາຫານ ແລະ ຜະລິດຕະພັນສັດນ້ຳ.
- ຕິດຕາມການປ່ຽນແປງໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນເພື່ອປະເມີນຂອບເຂດ ໂຄງການທີ່ເປັນທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການທີ່ມີຢູ່ແລ້ວເຮັດໃຫ້ອົງການແມ່ຍິງ, ສຽງ, ການຮຽກຮ້ອງ ແລະ ໂອກາດໃນການປະມົງ ເພື່ອກຳນົດບຸລິມະສິດຂອງການປ່ຽນແປງ.

- ຮັບປະກັນການສະໜັບສະໜູນການຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນການປະມົງ.

3.2.4 ຂະແໜງການປ່າໄມ້

ປ່າໄມ້ມີບົດບາດສຳຄັນໃນການຜະລິດໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະພັນອື່ນໆ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີບ້ານເຮືອນທີ່ຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ, ແຕ່ຈຳນວນຄົນໃນອະນຸພາກພື້ນມີຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການຜະລິດເຄື່ອງເຜີນິເຈີ ແລະ ຜະລິດຕະພັນໄມ້ອື່ນໆ, ປ່າສະຫງວນ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການພັດທະນາການປູກພືດ. ປ່າໄມ້ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ ເພາະມັນສະໜອງອາຫານ, ພະລັງ ງານ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສໃຫ້ຫຼາຍລ້ານຄົນໃນພາກພື້ນອາຊຽນ.

ເຈົ້າໜ້າທີ່ອາວຸໂສດ້ານປ່າໄມ້ອາຊຽນ (ASOF) ເປັນອົງການຮັບຜິດຊອບໃນການຮ່ວມມືດ້ານປ່າໄມ້ໃນອາຊຽນ. ASOF ໄດ້ວາງວິໄສທັດການຮ່ວມມືຄື: “ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຖືກຄຸ້ມຄອງຢ່າງຍືນຍົງໃນລະດັບພູມສັນຖານເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ, ທັງທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງລັດຊະນິດໃນຍຸກປະຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ ແລະ ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ”. ເປົ້າໝາຍຂອງຂະແໜງການປ່າໄມ້ໃນອາຊຽນແມ່ນ “ເພີ່ມທະວີການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ເພື່ອໃຫ້ການຜະລິດສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການປ່າໄມ້ຢ່າງດ່ຽວ ແລະ ຮັບປະກັນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ອະນຸລັກຮັກສາຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງຊີວະພາບ, ພ້ອມທັງບັບປຸງການນຳໃຊ້ໃຫ້ເໝາະສົມ, ສອດຄ່ອງກັບສັງຄົມ ແລະ ນິເວດວິທະຍາແບບຍືນຍົງ.

ໃນທົ່ວອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້, ປະຊາຊົນ 300 ລ້ານຄົນອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ມີເຖິງ 70 ລ້ານຄົນແມ່ນອາໄສປ່າໄມ້ເພື່ອການດູ່ງາລົງຊີວິດ, ໂພຊະນາການ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ. ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງມັກຈະໃຊ້ ແລະ ຂຶ້ນກັບຜະລິດຕະພັນຈາກປ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້ແຕກຕ່າງກັນ, ໂດຍແມ່ຍິງມັກຈະອີງໃສ່ຜະລິດ ຕະພັນເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ສົມສ່ວນ. ແມ່ຍິງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານປ່າໄມ້ໃນຫຼາຍດ້ານ, ທັງທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ, ລວມທັງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້, ການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນ້ຳ, ການປັບປຸງຕົ້ນໄມ້ ແລະ ການປົກປ້ອງປ່າໄມ້. ແມ່ຍິງມີອັດຕາສ່ວນຫຼາຍຂອງກຳລັງແຮງງານໃນອຸດສາຫະກຳປ່າໄມ້ໃນທົ່ວໂລກ, ໂດຍສະເພາະໃນວຽກງານສວນກຳຕົ້ນໄມ້, ແຕ່ຍັງຢູ່ໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆຕັ້ງແຕ່ການດັດໄມ້ຈົນເຖິງການບຸງແຕ່ງໄມ້. ເຖິງວ່າແມ່ຍິງຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຂະ ແໜງປ່າໄມ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ແຕ່ບົດບາດຂອງພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ຫຼື ເປັນເອກະສານ ແລະ ຄຳແຮງງານ ແລະ ຕົງອັນໄຂການເຮັດວຽກຂອງພວກເຂົາມັກຈະຕ່ຳກວ່າຜູ້ຊາຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ແມ່ຍິງບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມເທົ່າທຽມກັນກັບຜູ້ຊາຍໃນການສ້າງ, ວາງແຜນ ແລະ ການປະຕິບັດນະໂຍບາຍປ່າໄມ້. ຍັງມີຜົນກະທົບທີ່ແຕກຕ່າງລະຫວ່າງບົດບາດຍິງ-ຊາຍຂອງການດັດໄມ້ທຳລາຍປ່າຄື: ສຳລັບຜູ້ຊາຍ, ການດັດໄມ້ທຳລາຍປ່າອາດເຮັດໃຫ້ສູນເສຍລາຍຮັບ, ສ່ວນແມ່ຍິງອາດຈະເພີ່ມພາລະແຮງງານ, ໂດຍສະເພາະໃນເວລາເກັບເຟີນ.

ການຕັ້ງຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ການເມືອງ ແລະ ກົດໝາຍສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິດທິຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍໃນການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນຂອງຕົນເອງ. ເຖິງແມ່ນວ່າແມ່ຍິງມີສິດເປັນເຈົ້າຂອງປ່າໄມ້ກໍຕາມ, ພວກເຂົາອາດຈະບໍ່ມີໂອກາດໃນການເຂົ້າເຖິງລາຍຮັບຈາກປ່າໄມ້ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ແມ່ຍິງອາດຈະເຂົ້າເຖິງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນຊັບພະຍາກອນໄມ້, ຊຶ່ງມັກຈະເປັນໂດເມນຂອງຜູ້ຊາຍ ແລະ ຍັງເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງການຄ້າທີ່ສຸດໃນປ່າສ່ວນໃຫຍ່. ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງບົດບາດຍິງ-ຊາຍນີ້ມີຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ໂຄງສ້າງອຳນາດທາງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຊຸມຊົນ. ການສຶກສາທີ່ທະນາຄານໂລກໄດ້ຄົ້ນພົບເຫັນວ່າ ການໃຫ້ແມ່ຍິງມີຄວາມເວົ້າໃຫຍ່ຂຶ້ນໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບັບປຸງຜົນການອະນຸລັກຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ (ທະນາຄານໂລກ 2012).

ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ສຳຄັນອີກອັນໜຶ່ງ ແມ່ນຊຸມຊົນຊົນເຜົ່າຜື່ນເມືອງ ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນປ່າທີ່ອາໄສປ່າໄມ້ເພື່ອຄວາມຢູ່ລອດຂອງພວກເຂົາ. ທະນາຄານໂລກຄາດຄະເນວ່າມີປະມານ 60 ລ້ານຄົນຂອງຊົນເຜົ່າຜື່ນເມືອງທີ່ເພິ່ງພາອາໄສປ່າໄມ້, ຊຶ່ງນັກຄົ້ນຄວ້າເຊື່ອວ່າເປັນການປະເມີນຄ່າຕ່ຳ (Tauli- Corpuz, 2011). ຖະແຫຼງການສະຫະປະຊາຊາດ ກ່ຽວກັບສິດທິຂອງຄົນຜື່ນເມືອງ (UNDRIP) ຮັບຮູ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນຄວາມສຳຄັນຂອງທິດິນ, ອານາເຂດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນສຳລັບຄົນຜື່ນເມືອງ. ນີ້ແມ່ນໄດ້ເນັ້ນໜັກຕື່ມອີກໂດຍການຮັບຮູ້ສິດຂອງຊາວຜື່ນ ເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບການຍິນຍອມເຫັນດີເປັນເສລີ (FPIC) ເພື່ອປົກປັກຮັກສາສິດໃນຜື່ນແຜ່ນດິນ, ເຂດດິນ ແດນ ແລະ ຊັບພະຍາ ກອນຂອງພວກເຮົາ ແລະ ສິດຕັດສິນໃຈດ້ວຍຕົນເອງ. ແມ່ຍິງຜື່ນເມືອງແມ່ນຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ສຸດຕໍ່ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ຄວາມສຳຄັນຂອງຄວາມຮູ້, ຄຸນຄ່າ ແລະ ການປະຕິບັດແບບດັ່ງເດີມຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການເພື່ອລວບລວມສິ່ງທີ່ຍັງເຫຼືອເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມຍືດຍຸ່ນຂອງຊຸມຊົນ, ທັງສຳລັບຄົນລຸ້ນປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ.

ບັນຫາບົດບາດຍິງຊາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃນເວລາປະຕິບັດ SPA ສຳລັບການຮ່ວມມື ດ້ານປ່າໄມ້ອາຊຽນ 2016-2025:

1. ຊຸກຍູ້ໃຫ້ AMS ສະແດງອອກນະໂຍບາຍປ່າໄມ້ທີ່ຕອບສະໜອງຕໍ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນການຄອບຄອງປ່າໄມ້, ສິດການເຂົ້າເຖິງ, ການເປັນຕົວແທນໃນໂອກາດສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ.
2. ລິເລີ່ມການສົນທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືລະດັບຊາດ ແລະ ເຂດອະນຸຊາດ ເພື່ອ ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບບັນຫາບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງຂອງນະໂຍບາຍ ແລະ ການປະຕິບັດ ປ່າໄມ້ທີ່ມີຢູ່.
3. ສົມທົບກັບອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນ ສະຖາບັນຂອງລັດຖະບານ ແລະ ເຄືອຂ່າຍແມ່ຍິງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບປະກັນລວມ ວິທີການພັດທະນາ ແລະ ການປະຕິບັດນະໂຍບາຍປ່າໄມ້ທີ່ຕອບສະໜອງຕໍ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.
4. ຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ປ່າໄມ້; ລວມທັງຜູ້ທີ່ສາ ມາດຕັດສິນ ແລະ ສະມາຊິກກຳມາທິການນະໂຍບາຍ, ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ກ່ຽວກັບ ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງຂອງຄວາມເປັນຫວ່າງຂອງແມ່ຍິງໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານປ່າໄມ້.
5. ເພີ່ມທະວີຄວາມອາດສາມາດຂອງສະຖາບັນ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນຈຸດປະສານງານລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ພາຍໃນສະຖາບັນໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະດັບທີ່ສຳຄັນທາງດ້ານປ່າໄມ້. ການປຶກສາຫາລື ແລະ ໃນຂະບວນການທົບທວນນະໂຍບາຍ ແລະ ການພັດທະນາ.
6. ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນໂຄງສ້າງການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວເພື່ອກຳນົດຄວາມບໍ່ສົມດຸນຂອງອຳນາດລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການສ້າງສາເພີ່ມເຕີມ. ສະຖາບັນປ່າໄມ້ທີ່ມີຄວາມສົມດຸນຂອງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ສິ່ງນີ້ເປັນສິ່ງສຳຄັນເພື່ອເພີ່ມທະວີການ ຂອງແມ່ຍິງ ການເປັນຕົວແທນໃນພາລະບົດບາດຜູ້ນຳ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພວກເຂົາໃນການຕັດສິນໃຈ.
7. ວິເຄາະທ່າອ່ຽງການຈ້າງງານລະຫວ່າງຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ, ໂດຍສະເພາະອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ມີການສຶກສາ ກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບອັດຕາການຈ້າງງານ ແລະ ການເກັບຮັກສາຂອງແມ່ຍິງໃນຂະແໜງປ່າໄມ້.
8. ຮັບປະກັນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ສະເໝີພາບ (ເຊັ່ນ: ການຈ່າຍເງິນຄ່າບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດ ລ້ອມ) ລະຫວ່າງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ, ໃນກໍລະນີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
9. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແມ່ຍິງ ໂດຍການສ້າງຄວາມສາມາດໃນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນໂຄງການບັບປຸງ/ຜື່ນຜູ້ປ່າ.
10. ຕິດຕາມນະໂຍບາຍປ່າໄມ້ຜ່ານທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຂອບການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທີ່ຜື່ນເດັ່ນ.

3.2.5 ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ເນື່ອງຈາກປະຊາກອນສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານເສດຖະກິດແມ່ນສຸມໃສ່ຕາມແຄມຝັ່ງທະເລ; ພາກພື້ນແມ່ນອາໄສການກະສິກຳ ຫຼາຍຢ່າງເພື່ອການດຳລົງຊີວິດ; ມີການເພິ່ງພາອາໄສຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ປ່າໄມ້; ແລະ ລະດັບຄວາມທຸກຍາກທີ່ສຸດຍັງສູງ. ແມ່ຍິງໃນປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງເປັນພິເສດ ຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາມີຄວາມເພິ່ງພາອາໄສ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນທ້ອງຖິ່ນຫຼາຍສຳລັບການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ. ແມ່ຍິງທີ່ຖືກຄິດຄ່າທ່ານຽມໃນການຮັກສານ້ຳ, ອາຫານ ແລະ ນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟສຳລັບການປຸງແຕ່ງອາຫານ ແລະ ການໃຫ້ຄວາມຮ້ອນປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ທີ່ສຸດ. ແມ່ຍິງປະສົບກັບການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ຂະບວນການຕັດສິນໃຈ, ດ້ວຍການເຄື່ອນທີ່ທີ່ຈຳກັດຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນໃນການກຳນົດຍຸດທະສາດ ທີ່ລະອຽດອ່ອນທີ່ຕອບສະໜອງຕໍ່ວິກິດການເຫຼົ່ານີ້ສຳລັບແມ່ຍິງ.

ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍມີການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ທີ່ດິນ, ສິນເຊື້ອ, ເຕັກໂນໂລຢີກະສິກຳ ແລະ ອື່ນໆ) ເພື່ອຮັບມືກັບຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ: ເມື່ອແມ່ຍິງມີຊັບພະຍາກອນໜ້ອຍກວ່າຜູ້ຊາຍ, ນີ້ເຮັດໃຫ້ຄວາມສ່ຽງຂອງພວກເຂົາເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ທຳລາຍຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບອາກາດທີ່ມີການປ່ຽນແປງ. ມາດຕະການການປັບຕົວ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນສະພາບອາກາດ (ເຊັ່ນ: ກົນໄກບົກບ້ອງສັງຄົມ, ແຜນປະກັນສະພາບອາກາດ, ການພະຍາກອນອາກາດຕາມລະດູການ ແລະ ມາດຕະການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປ່າໄມ້ ຫຼື ການເກັບຮັກສາກາກບອນໃນດິນ) ມັກຈະບໍ່ແກ້ໄຂບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ໂດຍສະເພາະ, ຂໍ້ຈຳກັດຂອງແມ່ຍິງໃນການເຂົ້າຮ່ວມໃນມາດຕະການເຫຼົ່ານີ້. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ຍິງຈະປະເຊີນກັບຄວາມສ່ຽງທີ່ສູງຂຶ້ນໃນການຕອບສະໜອງຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍທາງທຳມະຊາດ ແລະ ພາລະໜັກຈາກຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ເຖິງແມ່ນວ່າພວກເຂົາມີຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນທີ່ໃກ້ຊິດ ແລະ ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທົ່ວໄປ, ແຕ່ພວກເຂົາມັກຈະຖືກປະຖິ້ມໄວ້ໃນເວລາທີ່ການຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການປະຕິບັດສະພາບອາກາດ.

ບັນດາປະເທດສະມາຊິກທີ່ກອງປະຊຸມປະຈຳປີຂອງບັນດາຝ່າຍ (COP23), ໄດ້ໃຊ້ຊື່ນແຕ່ວັນທີ 6 – 17 ເດືອນພະຈິກ 2017 ທີ່ເມືອງ Bonn ປະເທດເຢຍລະມັນ, ໄດ້ຮັບຮອງເອົາແຜນທີ່ເສັ້ນທາງໃໝ່ ເພື່ອລວມ ເອົາຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດ. ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງແມ່ຍິງໃນການສົນທະນາ ແລະ ການ ປະຕິບັດການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ການສ້າງ “ແຜນການດຳເນີນງານກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ” ໄດ້ ຮັບການຕົກລົງໂດຍບັນດາຝ່າຍທີ່ COP22, ເພື່ອຊຸກຍູ້ບົດບາດຂອງແມ່ຍິງໃນການເຄື່ອນໄຫວໃນຂະແໜງ ດິນຟ້າອາກາດ. ຈຸດປະສົງຂອງແຜນການປະຕິບັດບົດບາດຍິງ-ຊາຍແມ່ນ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າແມ່ຍິງສາມາດມີອິດທິພົນ ຕໍ່ການຕັດສິນໃຈຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ແມ່ຍິງ ແລະ

ຜູ້ຊາຍແມ່ນເປັນຕົວແທນເທົ່າທຽມກັນໃນທຸກດ້ານຂອງສິນທິສັນຍາຂອບຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (UNFCCC), ເປັນວິທີການເພີ່ມປະສິດທິພາບຂອງຕົນ. ແຜນການດຳເນີນ ງານກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍໄດ້ວາງອອກ, ໃນ 5 ຂົງເຂດບຸລິມະສິດ, ກິດຈະກຳທີ່ຈະຊ່ວຍບັນລຸເປົ້າໝາຍ ດັ່ງກ່າວ.

- ເພີ່ມທະວີຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ໂດຍຜ່ານກອງປະຊຸມ ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ້າງສານ.
- ເພີ່ມທະວີການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມໝາຍຂອງແມ່ຍິງໃນຄະນະຜູ້ແທນແຫ່ງຊາດ.

- ເພີ່ມທະວີການເຊື່ອມໂຍງຂອງການພິຈາລະນາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຊັ່ນ: ການແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງສະເພາະຂອງແມ່ຍິງຕໍ່ກັບໄພພິບັດທຳມະຊາດ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຄວາມເຂົ້າໃຈບົດບາດຂອງແມ່ຍິງໃນການຜະ ລິດກະສິກຳ ແລະ ສະບຽງອາຫານ ແລະ ສະໜັບສະໜູນຜູ້ປະກອບການແມ່ຍິງໃນຂະແໜງພະລັງງານ
- ເຂົ້າໄປໃນວຽກງານຂອງທຸກພາກສ່ວນຂອງສົນທິສັນຍາ.
- ເພີ່ມທະວີແຫຼ່ງການເງິນທີ່ຕິດພັນກັບດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ເຊື່ອມສານບູລິມະສິດບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຄວາມຕ້ອງການຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ.
- ປັບປຸງການຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.

ຄະນະວິຊາການວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດອາຊຽນ (AWGCC) ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຄວບຄຸມການປະຕິບັດບັນດາສາຍການປະຕິບັດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນປະຊາຄົມວັດທະນະທຳສັງຄົມອາຊຽນ (ASCC) Blueprint. ໜຶ່ງໃນຈຸດປະສົງຂອງ ASCC Blueprint 2025 ແມ່ນເພື່ອຮັບຮູ້ຊຸມຊົນທີ່ທົນທານຕໍ່ທີ່ມີຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວ ແລະ ຕອບສະໜອງຕໍ່ຄວາມອ່ອນແອທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ, ໄພພິບັດ, ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເຊັ່ນດຽວກັນກັບໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍຕໍ່ໄປນີ້ຄວນຖືກພິຈາລະນາໃນເວລາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ASCC Blueprint 2025 ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ດຳເນີນການວິເຄາະຢ່າງເລິກຊຶ້ງ ແລະ ອີງໃສ່ຫຼັກຖານກ່ຽວກັບບົດບາດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍໃນຂະແໜງການທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ຍຸດທະສາດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ.
- ເຊື່ອມໂຍງທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນທົ່ວໂຄງການການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ບູລິມະສິດທັງຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຂອງຜູ້ຊາຍ, ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ມີຄວາມໝາຍຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ບັນລຸໄດ້ໝາກຜົນທີ່ສະເໝີພາບຂອງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.
- ຮັບປະກັນຄວາມພະຍາຍາມຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ການປັບຕົວເພື່ອແກ້ໄຂບັນດາຄວາມສ່ຽງດ້ານເພດ, ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງເພດ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ.
- ລວມເອົາທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນກົນໄກ ແລະ ຍຸດທະສາດດ້ານການເງິນໂອກາດດ້ານດິນຟ້າອາກາດແຫ່ງຊາດ ແລະ ສາກົນ.

3.2.6 ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ

ອາຊຽນໄດ້ສະແດງອາການຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃຫ້ແກ່ພາກພື້ນ, ເພີ່ມທະວີການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ຮັກສາຄວາມຍືນຍົງຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ໂດຍໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງການປ່ຽນແປງຢ່າງວ່ອງໄວຂອງຕະຫຼາດໂລກ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການປ່ຽນແປງຂອງໂຄງປະກອບຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ, ຍ້ອນການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ, ແຜນການດຳເນີນງານຮ່າໂນ້ຍ (HPA) ແລະ ໂຄງການດຳເນີນງານຂອງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ແຜນງານ (VAP) ກ່ຽວກັບຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ “ເພີ່ມທະວີຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການແຂ່ງຂັນລະດັບໂລກຂອງຜະລິດຕະພັນອາຫານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້ຂອງອາຊຽນ ໂດຍຜ່ານການພັດທະນາຕັກໂນໂລຊີທີ່ເໝາະສົມເພື່ອເພີ່ມສະ ມັດຕະພາບ ແລະ ສົ່ງເສີມການຄ້າພາຍໃນ ແລະ ພິເສດຂອງອາຊຽນ ແລະ ຍິ່ງໃຫຍ່ກວ່າເກົ່າ. ການລົງທຶນຂອງພາກອອກຊົນໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້”.

ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການແມ່ນບັນຫາຄວາມຍຸຕິທຳທາງເພດ. ສະຖານະຕໍ່າ ແລະ ການຂາດການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ໝາຍຄວາມວ່າ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ແມ່ນຜູ້ດ້ອຍໂອກາດທີ່ສຸດຈາກຂະບວນການເສດຖະກິດໂລກ ທີ່ບໍ່ສະເໝີພາບທີ່ຄວບຄຸມລະບົບອາຫານ ແລະ ໂດຍທຳອ່ຽງຂອງໂລກ ເຊັ່ນ: ການປຸງແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ.

ຫຼັກຖານສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມສຳພັນ ທີ່ເຂັ້ມແຂງລະຫວ່າງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ. ການພົວພັນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນການກຳນົດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ. ການຈຳແນກທາງເພດໃນການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນຂອງຄົວເຮືອນ, ລວມທັງສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂພຊະນາການ, ອາດຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາການຂາດສານອາຫານຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງເພີ່ມຂຶ້ນ; ສິ່ງນີ້ອາດຈະຖືກລວບລວມໃນເວລາທີ່ມີວິກິດການ. ຄວາມອ່ອນແອຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ຕໍ່ກັບຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນເວລາເກີດວິກິດເຮັດໃຫ້ບັນຫາຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງຂອງອາຫານ.

ການວິເຄາະໂດຍສະຖາບັນສຶກສາການພັດທະນາ (IDS 2014), ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ເນັ້ນໜັກວ່າຄວາມຕ້ອງການສຳລັບຜູ້ອອກແບບນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ ທີ່ຈະໄປໄກກວ່າການສຸມໃສ່ເສົາຄຳທຳອິດຂອງການຮັບປະ ກັນການມີສະບຽງອາຫານໃນປະເທດທຸກຍາກໂດຍຜ່ານ ຍຸດທະສາດການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໄລຍະສັ້ນ ແມ່ນສຸມໃສ່ຊຸກຍູ້ການຜະລິດກະສິກຳ, ແມ່ນອີງໃສ່ບັນດາຮູບແບບອຸດສາຫະກຳ ແລະ ເປີດ ເສລີທາງການຄ້າ. 'ສີ່ເສົາຄຳ' ຂອງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ - ການມີຢູ່ຂອງອາຫານ, ການເຂົ້າເຖິງ, ການນຳໃຊ້ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ - ທີ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນກອງປະຊຸມສຸດຍອດໂລກ ກ່ຽວກັບ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນປີ 2009 ສະໜອງຈຸດທີ່ມີປະໂຫຍດສຳລັບການວິເຄາະທີ່ເລິກເຊິ່ງກວ່າ ກ່ຽວກັບ ບັນຫາຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ເພື່ອແກ້ໄຂປະກົດການຫຍຸ້ງຍາກທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ການຕອບໂຕ້ຕໍ່ນະໂຍບາຍ.

ຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາເມື່ອປະຕິບັດອາຊຽນ ໂຄງຮ່າງການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານແບບປະສົມປະສານ SPA ກ່ຽວກັບ ຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ 2015-2020:

- ເພີ່ມທະວີການສົມທົບກັນລະຫວ່າງບັນດານະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ກະສິກຳ, ໂພຊະນາການ, ສາທາລະນະສຸກ, ການຄ້າ ແລະ ບັນດາຂົງເຂດອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຜ່ານຂະບວນການລະດັບຊາດ ແລະ ພາກພື້ນ;
- ຮັບຮູ້ ແລະ ເຄົາລົບຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນຂອງຊາວກະສິກອນ, ລວມທັງຊາວກະສິກອນເພດຍິງ, ເພື່ອພັດທະນາການແກ້ໄຂຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຊຶ່ງແມ່ນບົດບາດຍິງ-ຊາຍ;
- ພັດທະນາວິທີການຜະລິດສະບຽງອາຫານ ທີ່ມີລັກສະນະນິເວດວິທະຍາເຊັ່ນກະສິກຳ, ນິເວດວິ ທະຍາ, ທີ່ສົ່ງເສີມການປູກຝັງແບບຍືນຍົງ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງແມ່ຍິງ;
- ສົ່ງເສີມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິດຂອງທຸກຄົນໃນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂດຍສະເພາະສິດຂອງແມ່ຍິງຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ທີ່ດິນ, ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ; ແລະ
- ມີສ່ວນຮ່ວມກັບແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍຂອງສະຫະກອນຊາວກະສິກອນ ແລະ SMEs ໃນການທຳທາຍການແຈກຢາຍອາຫານທີ່ບໍ່ສະເໝີພາບ.

3.2.7 ການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນຕ່ອງໂສ້ຄຸນຄ່າດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ການປິດ “ຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ” ໃນກະສິກຳສາມາດສົ່ງຜົນໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ໃຫຍ່ຫຼວງ: ບົດລາຍງານຂອງ FAO ກ່ຽວກັບ ລັດສະບຽງອາຫານ ແລະ ການກະເສດ 2010-2011 ກຳນົດວ່າ ຜົນຜະລິດຂອງແມ່ຍິງສາມາດຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ 20-30 ເປີເຊັນ ຖ້າຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ

ໃນການເຂົ້າເຖິງບັດໄຈນຳເຂົ້າກະສິກຳຖືກບິດ, ເພີ່ມຂຶ້ນທີ່ສາມາດເພີ່ມຜົນຜະລິດກະສິກຳທັງໝົດໃນປະເທດກຳລັງພັດທະນາ 2.5-4 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ສາມາດຫຼຸດຈຳນວນຄົນບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນໂລກລົງ 12-17% (FAO, 2011). ໃນສະພາບການ ດັ່ງກ່າວ, ການເຊື່ອມໂຍງການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ກະສິກຳບໍ່ພຽງແຕ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ຈາກທັດສະນະສິດທິມະນຸດເທົ່ານັ້ນ; ມັນຍັງເປັນເງື່ອນໄຂເບື້ອງຕົ້ນທີ່ຈະຮັບ ປະກັນການເຕີບໂຕແບບຍືນຍົງໃນຂົງເຂດການຊ່ວຍເຫຼືອ.

ໂຄງການລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ທີ່ຖືກອອກແບບດ້ວຍຫຼັກການຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ສາມາດກວມເອົາທັງຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ນຳໄປສູ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະສ້າງແຜນທີ່ການພົວພັນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ພາລະບົດບາດຕາມລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ. ຂະບວນການດັ່ງກ່າວແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຖືກຕ້ອງ ກ່ຽວກັບ ການພົວພັນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃນສະພາບການສະເພາະຂອງປະເທດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ສະເພາະ.

ມັນຄວນປະກອບມີການສ້າງແຜນທີ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງຕາມລະບົບຕ່ອງໂສ້ ແລະ ການກຳນົດບັດໄຈທີ່ສ້າງຮູບແບບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນການດຳເນີນງານລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ. ນະໂຍບາຍດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນມີຄວາມຜູກພັນກັບວົງຈອນ ຂອງການພັດທະນາລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ: ປະສິດທິພາບຂອງລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າແມ່ນຂຶ້ນກັບການເຊື່ອມໂຍງທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ການຮ່ວມມືໃນທາງບວກລະຫວ່າງອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ແມ່ຍິງແມ່ນຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ສຳຄັນຕະຫຼອດຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ, ເຖິງແມ່ນວ່າພວກເຂົາມັກຈະເບິ່ງບໍ່ເຫັນ ຫຼື ຖືກມອງຂ້າມ.

ຂອບຂອງລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າທີ່ອ່ອນໄຫວຕໍ່ກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ (GSVC) ຂອງອົງການ FAO ໄດ້ສຸມໃສ່ລະດັບບູກຄົນ ແລະ ພິຈາລະນາຂໍ້ຈຳກັດ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຊຶ່ງເປັນສາເຫດພື້ນຖານຂອງການຂາດປະສິດ ທິພາບລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ. ຈຸດປະສົງຂອງ GSVC ແມ່ນເພື່ອກຳນົດຂໍ້ຈຳກັດທີ່ອີງໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນທຸກໆຂັ້ນຂອງລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ, ເຊັ່ນ: ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະບົບຕ່ອງໂສ້, ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຄວບຄຸມຊັບພະຍາ ກອນທີ່ມີຜົນຜະລິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຄວບຄຸມຜົນປະໂຫຍດ (FAO 2016).

ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາເມື່ອເຊື່ອມໂຍງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າກະສິກຳ:

- ດຳເນີນການຄົ້ນຄ້ວາເພື່ອເຂົ້າໃຈບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຊາຍ ແລະ ຍິງ ໃນຕ່ອງໂສ້ ມູນຄ່າກະສິກຳ.
- ແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການສ້າງຄວາມສາມາດຂອງແມ່ຍິງໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າກະສິກຳ.
- ສຸ່ນສະໜັບສະໜູນຄວາມກ້າວໜ້າດ້ານເສດຖະກິດຂອງແມ່ຍິງ.
- ສົ່ງເສີມການແກ້ໄຂການແກ້ໄຂຕະຫຼາດທີ່ມີຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດ.
- ອອກແບບກົນໄກການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ສະເໝີພາບ.
- ລວມເອົາແມ່ຍິງໃນການກຳນົດບັນຫາ ແລະ ການແກ້ໄຂ.
- ເປີດໂອກາດໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບການເຂົ້າເຖິງຊຸ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຕະຫຼາດ.
- ຊ່ວຍເຫຼືອກຸ່ມແມ່ຍິງໃນການຊືອປະກອນເພື່ອຂະຫຍາຍການປູກແຕ່ງ.
- ຊ່ວຍເຫຼືອແມ່ຍິງຜ່ານຜ່າຂໍ້ຈຳກັດດ້ານການເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ສິ່ງກົດຂວາງທາງສັງຄົມ.
- ຊຸກຍູ້ວິສາຫະກິດຂອງແມ່ຍິງເຂົ້າຮ່ວມສະມາຄົມການຄ້າໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.
- ແກ້ໄຂສະພາບແວດລ້ອມການເຮັດວຽກ/ບ່ອນເຮັດວຽກທີ່ປອດໄພກວ່າສຳລັບສະຫວັດດີການຂອງ ແມ່ຍິງ.

4. ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານພາກພື້ນ

4.1 ການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຂະແໜງການສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ມີທັດສະນະດ້ານເພດທີ່ສຳຄັນໃນທຸກດ້ານຂອງຂະແໜງການອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ, ລວມທັງທິດິນ, ສິນເຊື່ອ, ການບໍລິການຂະຫຍາຍ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ, ຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃນການພັດທະນານະໂຍບາຍອາຫານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້. ແຜນຍິງເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຂອງຜູ້ທຸກຍາກໃນຊຸມຊົນ ທີ່ເພິ່ງພາອາໄສຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນທ້ອງຖິ່ນເພື່ອການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງບໍ່ສົມດຸນຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ແຜນຍິງໃນເຂດຊົນນະບົດໃນປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕົ້ນຕໍ ສຳລັບນຳໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ພະລັງ ງານສຳລັບການບຸງແຕ່ງອາຫານ ແລະ ຄວາມຮ້ອນ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບຈາກໄພແຫ້ງແລ້ງ, ຜົນຕົກທີ່ບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ການທຳລາຍປ່າໄມ້. ຍ້ອນບົດບາດຂອງແຜນຍິງ, ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ຈຳກັດ, ແຜນຍິງໃນຫຼາຍສະພາບການຈຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ສົມດຸນຈາກໄພທຳມະຊາດເຊັ່ນ: ໄພນ້ຳຖ້ວມ, ໄພໄໝ້ ແລະ ດິນເຈືອນ. ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະກຳນົດຍຸດທະສາດທີ່ອ່ອນໄຫວຕໍ່ກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເພື່ອຕອບສະໜອງຕໍ່ວິກິດການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ມະນຸດສະທຳທີ່ເກີດຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ຄວນໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ໃຫ້ຫັນທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ ແຫ່ງຊາດ, ແຜນດຳເນີນງານ ແລະ ມາດຕະການອື່ນໆກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ໂດຍຜ່ານການປະຕິບັດການວິເຄາະບົດບາດຍິງ-ຊາຍຢ່າງເປັນລະບົບ, ເກັບກຳ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ແຕກຕ່າງທາງເພດ, ສ້າງຕົວຊີວິດທີ່ອ່ອນໄຫວດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ມາດຕະຖານ. ການພັດທະນາເຄື່ອງມືປະຕິບັດເພື່ອສະໜັບສະໜູນການເພີ່ມຄວາມສົນໃຈຕໍ່ກັບທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແຜນຍິງໃນຂໍ້ລິເລີມການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຄວນຖືກພິຈາລະນາ ແລະ ບົດບາດຂອງກຸ່ມແຜນຍິງ ແລະ ເຄືອຂ່າຍໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ.

4.2 ຂອບສຳລັບຍຸດທະສາດການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນຂະແໜງການສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ວິທີການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ກຳນົດຈຸດໝາຍຍຸດທະສາດລວມຄື: “ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຊຸກຍູ້ບັນດານະໂຍບາຍ, ໂຄງສ້າງ ແລະ ໂຄງການກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ເພື່ອຊຸກຍູ້ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃຫ້ກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຮອດປີ 2025”.

4.2.1 ວິທີການ ແລະ ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່

ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອແນໃສ່ຊຸກຍູ້ ແລະ ຊຸກຍູ້ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນນະໂຍບາຍສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ໂຄງການ, ລະບົບ ແລະ ໂຄງສ້າງໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບຊາດ. ກິດຈະກຳຕໍ່ໄປນີ້ອາດຈະຖືກພິຈາລະນາ:

- ຊຸກຍູ້ການຮ່ວມມືທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານກັບບັນດາອົງການ, ອົງການ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມມືພັດທະນາໃນພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບຊາດ.

- ສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນນະໂຍບາຍດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໂດຍມີຄະນະບໍລິຫານງານຂັ້ນເທິງ ຂອງບັນດາຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງອາຊຽນ.
- ສົ່ງເສີມການແລກປ່ຽນປະສົບການ ແລະ ບົດຮຽນ ດ້ວຍການມອບລຸກງວັນ ກາລະໂອກາດໃຫ້ແມ່ຍິງເຂົ້າຮ່ວມເວທີປາໄສພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກ່ຽວກັບ ສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.
- ຮັບປະກັນການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງມີປະສິດທິຜົນຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ອົງການ ຈັດຕັ້ງແມ່ຍິງໃນ ຂະບວນການປຶກສາຫາລືສຳລັບການສ້າງຍຸດທະສາດການປັບຕົວ ແລະ ການຫຼຸດ ຜ່ອນນະໂຍບາຍດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.
- ສົ່ງເສີມການກະສິກຳການອະນຸລັກ ແລະ ການກະສິກຳອັດສະລິຍະຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ (ກະສິກຳແບບຍືນຍົງ) ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ປະສົມປະສານຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງສັດຂະໜາດນ້ອຍຊາຍ ແລະ ຍິງທີ່ຖືກອອກແບບມາເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງເພດ.
- ສົ່ງເສີມການຜະລິດສິ່ງພິມ ເພື່ອແນໃສ່ແກ້ໄຂບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມບໍ່ຍຸຕິທຳທາງ ດ້ານວັດທະນະທຳດ້ານອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.
- ສົ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.
- ກຳນົດນະໂຍບາຍທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບຊາດ.

4.2.2 ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ

ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ, ພະນັກງານພາກ ສະໜາມ ແລະ ຊາວກະສິກອນກ່ຽວກັບວິທີການທີ່ເໝາະສົມໃນການເຊື່ອມໂຍງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນ ກະສິກຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ກິດຈະກຳຕໍ່ໄປນີ້ອາດຈະຖືກພິຈາລະນາ: ດຳເນີນການປະເມີນຜົນເພື່ອກຳນົດຄວາມຕ້ອງການຄວາມສາມາດ ຂອງທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ

- ສະໜັບສະໜູນປະເທດສະມາຊິກພັດທະນາອຸດອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ການກະສິກຳອັດສະລິຍະດ້ານດິນ ຟ້າອາກາດ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.
- ສະໜັບສະໜູນປະເທດສະມາຊິກພັດທະນາຄວາມສາມາດ ດ້ານກົນໄກການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.
- ສົ່ງເສີມການຝຶກອົບຮົມຕົວແທນສົ່ງເສີມກະສິກຳເພດຍິງ.
- ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາພື້ນຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ລະບົບທີ່ອ່ອນໄຫວຕໍ່ກັບບົດ ບາດຍິງ-ຊາຍ ຮັດແໜ້ນຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການຂອງແມ່ຍິງໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແບບຍືນຍົງ ແລະ ໂດຍສະເພາະລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ.
- ສ້າງຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ຄະນະຄູ່ຝຶກ/ບຸກຄະລາກອນກ່ຽວກັບການກະສິກຳອັດສະລິຍະດ້ານດິນ ຟ້າອາກາດ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.

4.2.3 ຂອບສະຖາບັນ

ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອແນໃສ່ເພີ່ມທະວີການເຊື່ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງພາກພື້ນ ແລະ ບັນດາ ສະຖາບັນລະດັບຊາດ ທີ່ຮັບຜິດຊອບດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍ, ກະສິກຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າ ອາກາດໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບຊາດ. ກິດຈະກຳຕໍ່ໄປນີ້ອາດຈະຖືກພິຈາລະນາ:

- ພັດທະນາການວິເຄາະສະຖານະການຂອງສະຖາບັນພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບຊາດເພື່ອກຳນົດຄວາມສາມາດຂອງຕົນໃນການລວມເອົາທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນຂໍ້ລິເລີ່ມດ້ານກະສິກຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
- ສົ່ງເສີມການແລກປ່ຽນການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງສະຖາບັນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ ສະໜັບສະໜູນການນຳພາຂອງຊາວກະສິກອນຍິງໃນສະຫະກອນ ແລະ ສະມາຄົມຊາວກະສິກອນ.
- ເສີມຂະຫຍາຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງກົນໄກບົດບາດຍິງຊາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ການນຳໃຊ້ບົດບາດຍິງ- ຊາຍເຂົ້າໃນການພັດທະນາໂຄງປະກອບກະສິກຳ ແລະ ການລົງທຶນແຫ່ງຊາດ.
- ເສີມຂະຫຍາຍໂຄງປະກອບການຈັດຕັ້ງແຕ່ລະດັບຊາດເຖິງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ຄວາມກົມກຽວ ແລະ ແຜນການທ້ອງຖິ່ນ, ເສີມຂະຫຍາຍການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ກົນໄກການປະເມີນຜົນ.

4.2.4 ກໍ່ສ້າງ ແລະ ເພີ່ມທະວີການພົວພັນຄູ່ຮ່ວມມືຍຸດທະສາດ

ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອສ້າງ ແລະ ເພີ່ມທະວີການພົວພັນຄູ່ຮ່ວມມືຍຸດທະສາດ ແລະ ການພົວພັນສາມຝ່າຍ ໃນລະດັບສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ ລວມທັງການພົວພັນຄູ່ຮ່ວມມືພາກລັດ. ກິດຈະກຳຕໍ່ໄປນີ້ອາດຈະຖືກພິຈາລະນາ:

- ດຳເນີນການທັດສະນະສຶກສາ/ຢ້ຽມຢາມ ເພື່ອຮຽນຮູ້ ແລະ ແບ່ງປັນປະສົບການກ່ຽວກັບບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ, ກະສິກຳ ແລະ ການລິເລີ່ມການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ.
- ສະໜອງເວທີເພື່ອກຳນົດ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມແຫຼ່ງທຶນທີ່ມີທ່າແຮງສະເພາະຕໍ່ກັບກິດຈະກຳການສົ່ງເສີມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.

4.2.5 ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການສື່ສານ ແລະ ການໂຄສະນາເພີ່ມແຜ່

ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອສ້າງຕັ້ງລະບົບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານສຸມໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ກະສິກຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ກິດຈະກຳຕໍ່ໄປນີ້ອາດຈະຖືກພິຈາລະນາ:

- ປັບປຸງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນດ້ານກະສິກຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໃຫ້ ພຽງພໍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເປົ້າໝາຍແມ່ຍິງ, ໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ຊາຍ.
- ພັດທະນາລະບົບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ທີ່ເນັ້ນໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ກະສິກຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
- ສ້າງ ແລະ ເພີ່ມແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ອ່ອນໄຫວທາງເພດ ແລະ ເອກະສານ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານ ກະສິກຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ.

4.2.6 ການຄົ້ນຄວ້າ, ນະວັດຕະກຳ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ

ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອຊຸກຍູ້ການຄົ້ນຄວ້າທີ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ສະໜັບສະໜູນເຕັກໂນໂລຊີ ກະສິກຳທີ່ອັດສະລິຍະດ້ານດິນຟ້າອາກາດ. ກິດຈະກຳຕໍ່ໄປນີ້ອາດຈະຖືກພິຈາລະນາ:

- ປະຕິບັດພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ການປະຕິບັດກະສິກຳແບບອະນຸລັກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີໃນປະເທດສະມາຊິກ.
- ເພີ່ມທະວີການຄົ້ນຄວ້າເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຂໍ້ມູນລວມ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຂອງຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນກະສິກຳອັດສະລິຍະຂອງດິນຟ້າອາກາດ.
- ຍູ້ແຮງການຮ່ວມມື ແລະ ການຮ່ວມມືໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາ ຊຶ່ງລວມທັງການຍົກ ລະດັບເຕັກໂນໂລຊີ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເໝາະສົມ. ລະບົບຄວາມຮູ້ເພື່ອຮັບປະ ກັນວ່າບັນຫາຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ.

5. ຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ວິທີການຂອງ AMAF ເປັນຄູ່ມືອ້າງອີງສຳລັບ AMS ໃນຄວາມພະຍາຍາມຂອງພວກເຂົາເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. SOM-AMAF, ດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ATWGARD, ASWGL, ASWGC, ASWGF, ASOF ແລະ ບັນດາຄະນະວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ອາດຈະຖືກແນະນຳຕາມຄວາມເໝາະສົມຂອງບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ວິທີການຂອງ AMAF. ATWGARD, ໃນການປະສານງານຢ່າງໃກ້ຊິດກັບກອງເລຂາອາຊຽນ ອາດຈະຕ້ອງຊອກຫາການສະໜັບສະໜູນຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມມືຂອງອາຊຽນ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງຂອງ AMAF ເພື່ອເປັນຄູ່ມືອ້າງອີງ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- ASEAN, 2017: *Declaration on the Gender-Responsive Implementation of the ASEAN Community Vision 2025 and Sustainable Development Goals*
- ASEAN, 2016: *Projected Gender Impacted of the ASEAN Economic Community*
- ASEAN, 2015: *Vision and Strategic Plan for ASEAN Cooperation in Food, Agriculture and Forestry, 2016-2025*
- ASEAN, 2010: *Ha Noi Declaration on the Enhancement of Welfare and Development of ASEAN Women and Children*
- Black, R. E., L. H. Allen, Z. A. Bhutta, L. E. Caulfield, M. de Onis, M. Ezzati, C. Mathers, J. Rivera, 2008 for the Maternal and Child Undernutrition Study Group: *Maternal and Child Undernutrition: Global and Regional Exposures and Health Consequences. The Lancet 371(9608):243–260*
- FAO. 2016. *Developing gender-sensitive value chains – A guiding framework. Rome*
- FAO, 2013: *CEDAW- Convention on the elimination of all forms of discrimination against women. A tool for gender – sensitive agriculture and rural development policy and programme formulation*
- FAO (2013) *Understanding and integrating gender issues into livestock projects and programmes: A checklist for practitioners.*
- FAO, 2012: *How to mainstream gender in forestry*
- FAO, 2008 *The World Bank and IFAD: Gender in Agriculture, Sourcebook*
- FAO, 2008: *World Fish Center and World Bank: Small-scale capture fisheries – A global overview with emphasis on developing countries: a preliminary report of the Big Numbers Project. FAO and WorldFish Center, Rome & Penang, 62 pages*
- Porter, M. (2006) *Gender and fisheries: A global perspective. Paper presented at Global Coasts: Gender, Fisheries and Contemporary Issues, International Symposium, University of Tromso, Norway, June 2006*
- UN, 2010: *UN Joint programmes integrating gender issues in food security, agriculture and rural development*
- Tauli-Corpuz, Victoria. 2011. *Indigenous women, climate change and forests. Baguio City, Philippines: Tebtebba Foundation.*
- World Bank, *World Development Report 2012: Gender Equality and Development, Washington, DC, 2012*
- World Bank, Food and Agriculture Organization & International Fund for Agricultural Development, 2009. *Gender in agriculture source book*

ເອສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຖືກແນະນຳຕໍ່ບົດບາດຍິງ- ຊາຍໃນຂະແໜງການ SPAs

ແຜນຍຸດທະສາດສຳລັບການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງການສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ອາຊຽນ
(2016- 2025)

ແຮງພັກດັນ ກົນລະຍຸດ	ລາຍລະອຽດ	ກິດຈະກຳ	ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານບົດບາດຍິງ- ຊາຍ
ST1	ຍົກສູງປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບການຜະລິດ ດ້ວຍເຕັກໂນໂລຢີ 'ສີຂຽວ' ແບບຍືນຍົງ, ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍກ່ອນການເກັບກ່ຽວ ແລະ ຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ແລະ ສົ່ງເສດເຫຼືອໜ້ອຍທີ່ສຸດ.ກ່ອນການເກັບກ່ຽວ ແລະ ຫຼັງການເກັບກ່ຽວ	1.13. ສ້າງມາດຕະຖານ ແລະ ສອດຄ່ອງແນວຄວາມຄິດ, ວິທີການ ແລະ ການນຳສະເໜີສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ເສີມສ້າງຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິກຂອງ AMS ເພື່ອດຳເນີນການສຶກສາຫຼາຍປະເທດ ແລະ ດຳເນີນການວິເຄາະ ແລະ ການວາງແຜນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມສະຖານະການ.ປະຕິບັດສະຖານະການທີ່ຕ້ອງ ການວິເຄາະ ແລະ ການວາງແຜນ.	ພັດທະນາແນວຄວາມຄິດ ແລະ ວິທີທີ່ກົມກຽວກັນກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຍງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນດ້ານອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ຂະແໜງປ່າໄມ້
ST2	ເພີ່ມທະວີການອ່ານວຍຄວາມສະດວກດ້ານການຄ້າ, ການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ	2.5. ການສ້າງການເຊື່ອມໂຍງທຸລະກິດລະຫວ່າງທ່າແຮງສະຫະ ກອນກະສິກຳ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ.	ຮັບປະກັນການເຂົ້າຮ່ວມຂອງສະຫະກອນແມ່ຍິງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ
ST3	ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໂພຊະນາການທີ່ດີກວ່າ ແລະ ການແຈກຢາຍຢ່າງສະເໝີພາບ	3.5 ບັບປຸງຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ ໂດຍຜ່ານການຫຼາກຫຼາຍແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ເສີມສ້າງຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງການຜະລິດສະບຽງອາຫານ ແລະ ບັບປຸງລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າສະບຽງອາຫານ.	ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳນີ້ແມ່ນສຳຄັນ.
ST4	ເພີ່ມທະວີການທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ເຫດການອື່ນໆ	4.7 ປະສົມປະສານບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນການປະຕິບັດກະສິກຳ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ເປັນມິດກັບດິນຟ້າອາກາດ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ສູງຂຶ້ນຂອງແມ່ຍິງຕໍ່ກັບຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດຈາກໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.	ສ້າງຄວາມສາມາດເຊື່ອມສານດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

ST5	ຊ່ວຍເຫຼືອແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳກັດຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ SMEs ເພື່ອຍົກສູງສະມັດຕະພາບ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນໃຫ້ໄດ້ຕາມມາດຕະຖານຕະຫຼາດໂລກ ແລະ ເພີ່ມຄວາມສາມາດແກ້ໄຂ ແຍ້ງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນຮ່າງນະໂຍບາຍອາຊຽນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ SME.	5.5 ປະຕິບັດນະໂຍບາຍດ້ານການແຂ່ງຂັນເພື່ອຮັບປະກັນລະດັບການແຂ່ງຂັນສຳລັບຜູ້ຜະລິດ ແລະ SMEs ແລະ ປ້ອງກັນການຂຸດຮີດທີ່ບໍ່ຍຸດຕິທຳໂດຍບໍລິສັດຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ມີກຳລັງຕະຫຼາດໃນຕ່ອງໂສ້ການສະໜອງປະສົມປະສານ.	ໃນຂະນະທີ່ພິຈາລະນາລະດັບການແຂ່ງຂັນ, ມັນຈຳເປັນຕ້ອງພິຈາລະນາບັນຫາຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍເຊັ່ນກັນ.
ST6	ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືອາຊຽນກ່ຽວກັບບັນຫາສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ	6.2 ສະເໜີຈຸດຍື່ນຮ່ວມກັນຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ກະທົບຕໍ່ຂະແໜງການ FAF ໃນພາກພື້ນ ແລະ ທົ່ວໂລກ	ສະແດງທ່າທີ່ຮ່ວມຂອງອາຊຽນກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດໃນບັນຫາສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຂະແໜງ FAF ໃນພາກພື້ນ ແລະ ໂລກ.
ST7	ສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ	7.3 ຊຸກຍູ້ການປຶກສາຫາລືກັບພາກເອກະຊົນ ກ່ຽວກັບການປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ປະສິດທິພາບຂອງອຸດສາຫະກຳໄມ້ ແລະ ການປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ອື່ນໆ.	ຊຸກຍູ້ການປຶກສາຫາລືລະດັບພາກພື້ນ ກ່ຽວກັບບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ

ສຳລັບ ການຮ່ວມມືໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາກະສິກຳອາຊຽນ 2016-2020

ແຮງພັກດັນກົນລະຍຸດ	ລາຍລະອຽດ	ກິດຈະກຳ	ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
ST1	ຍົກສູງປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບການຜະລິດດ້ວຍເຕັກໂນໂລຊີ 'ສີຂຽວ' ແບບຍືນຍົງ, ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຫຼຸດໜ້ອຍທີ່ສຸດກ່ອນການສູນເສຍຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ແລະ ສົ່ງເສີມເຫຼືອ	1.2 ເພີ່ມທະວີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພາກເອກະຊົນໃນການປຶກສາຫາລືດ້ານນະໂຍບາຍ, ການຈັດຕັ້ງໂຄງການ, ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາ (R&D) ແລະ ສ້າງແຮງຈູງໃຈ ແລະ ຊຸກຍູ້ສະພາບແວດລ້ອມແຫ່ງການຮ່ວມມືພາກລັດ - ເອກະຊົນ (PPPs) ເພື່ອແນໃສ່ຍົກສູງສະມັດຕະພາບ ແລະ ຄຸນນະພາບ.	ຮັບຮູ້ວ່າ 'ພາກເອກະຊົນຍິງປະກອບມີ ແມ່ຍິງເປັນເຈົ້າຂອງ SMEs

		1.6 ເພີ່ມການລົງທຶນໃນກິດຈະກຳ R&D ຮ່ວມມື ແລະ ເສີມສ້າງການຮ່ວມມືໃນພາກພື້ນທີ່ ມີຢູ່ລະຫວ່າງ AMS	ດຳເນີນການຄົ້ນຄ້ວາຮ່ວມມື ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ກະສິກຳໃນ AMS.
ST3	ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານ ສະບຽງອາຫານ, ຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໄພຊະນາການທີ່ດີກວ່າ ແລະ ການແຈກຢາຍຢ່າງສະເໝີພາບ	3.1 ສົ່ງເສີມການສຶກສາດ້ານໄພຊະນາການ ແລະ ການບູກຈິດສຳນຶກຜູ້ບໍລິໂພກ ກ່ຽວກັບ ອາຫານສຸຂະພາບ	ສຸມໃສ່ແຜນຍຶດເປັນຕົວແທນຂອງ ການປ່ຽນແປງສຳລັບການສະ ໜັບສະໜູນອາຫານສຸຂະພາບ ແລະ ການບໍລິໂພກ ອາຫານທີ່ອຸດົມດ້ວຍຈຸລະສານອາຫານ
ST4	ເພີ່ມທະວີຄວາມທົນທານຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ເຫດການທີ່ບໍ່ຄາດຫວັງອື່ນໆ	4.1.1 ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງ ATWGARD ໃນ ການຂຽນບົດສະເໜີເພື່ອຄົ້ນຫາການສະໜອງທຶນຈາກກອງທຶນສະພາບອາກາດ.	ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການເຊື່ອມໂຍງບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໄປໃນຂໍ້ສະເໜີ.
		4.4 ປະສົມປະສານບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນການປະຕິບັດກະສິກຳ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ເປັນມິດກັບດິນຟ້າອາກາດ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ສູງຂຶ້ນຂອງແຜນຍຶດຕໍ່ກັບຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດຈາກໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. (SPFA 4.7)	ສ້າງຄວາມສາມາດໃນການເຊື່ອມໂຍງບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າກັບໂຄງການ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ໃໝ່.
ST6	ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືອາຊຽນ ກ່ຽວກັບບັນຫາສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ	6.2 ສະເໜີຈຸດຍື່ນຮ່ວມກັນຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ບັນຫາທີ່ກະທົບຕໍ່ຂະແໜງການ FAF ໃນເວທີພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນຕ່າງໆ	ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ATWGARD ເພື່ອສະເໜີທ່າທີ່ຮ່ວມຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ FAF

SPA ວ່າດ້ວຍ ການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງການລ້ຽງສັດອາຊຽນ 2016-2020

ແຮງໄລ່ກັບກິນລະຍຸດ	ລາຍລະອຽດ	ກິດຈະກຳ	ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
ST1	ເສີມຂະຫຍາຍການຄ້າສິນຄ້າລ້ຽງສັດພາຍໃນ ແລະ ອາຊຽນພິເສດ	1.1 ປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບການເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກທາງດ້ານການຄ້າ	ສະໜັບສະໜູນອຳນາດການປົກຄອງທີ່ເໝາະສົມເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ໂດຍສະເພາະບົດ ບາດຍິງ-ຊາຍຂອງການຜະລິດ ແລະ ປຸງແຕ່ງການລ້ຽງສັດ.
ST2	ການຄວບຄຸມພະຍາດ ແລະ ຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ ເພື່ອຂະຫຍາຍການຄ້າ ແລະ ປັບປຸງສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ		

ST3	ການປັບປຸງຜະລິດຕະພາບແບບຍືນຍົງ, ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	3.1. ຂະແໜງການລ້ຽງສັດທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການແຂ່ງຂັນໃນທົ່ວໂລກ	ດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຕໍ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຂະ ແໜງລ້ຽງສັດ ຍ້ອນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
ST4	ສະໜັບສະໜູນການລ້ຽງສັດຂະໜາດນ້ອຍເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ, ໂພຊະນາການ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ	4.1. ການລ້ຽງສັດເປັນເສັ້ນທາງສຳຄັນສຳລັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ການປັບປຸງໂພຊະນາການ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ	ກິດຈະກຳ 4.1.1. ເຮັດໃຫ້ການໂຄສະນາຂະໜາດນ້ອຍສຳລັບສິນເຊື່ອການລ້ຽງສັດດອກເບ້ຍຕໍ່າ ສາມາດເຂົ້າເຖິງຜູ້ທຸກຍາກ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນແມ່ຍິງ, ໂດຍຜ່ານການປ່ອຍສິນເຊື່ອຈຸລະພາກ, SME ແລະ ໂຄງການອື່ນໆທີ່ຖືກອອກແບບສຳລັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.

SPA ວ່າດ້ວຍ ການຮ່ວມມືທາງດ້ານການປຸກຜັງອາຊຽ 2016-2020

ແຮງພັກດັນກິນລະຍຸດ	ລາຍລະອຽດ	ກິດຈະກຳ	ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
ST1	ເສີມຂະຫຍາຍປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບການຜະລິດດ້ວຍເຕັກໂນໂລຊີ “ສີຂຽວ” ແບບຍືນຍົງ, ມີລະບົບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ, ຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອກ່ອນການເກັບກ່ຽວ ແລະ ຫຼັງການເກັບກ່ຽວ;	1.6 ສະໜອງກົນໄກຂອງສະຖາບັນ ແລະ ສິ່ງຈູງໃຈທີ່ເໝາະສົມສຳລັບ PPP ໃນ R&D ແລະ ການແຜ່ກະຈາຍເຕັກໂນໂລຊີ, ຮ່ວມມືກັບພາກເອກະຊົນເພື່ອກຳນົດບູລິມະສິດ, ຈ່າຍສູງບັນຫາການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ມັນເປັນຊ່ອງທາງສຳລັບທັງການຜະລິດເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການແຜ່ກະຈາຍ.	ຮ່ວມມືກັບພາກເອກະຊົນເພື່ອພັດທະນາ “ກໍລະນີທຸລະກິດເພື່ອຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນຂະແໜງຍ່ອຍປຸກຜິດທີ່ເຕີບໂຕໄວນີ້”
ST2	ເພີ່ມທະວີການອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານການຄ້າ, ການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ		ອີງຕາມຖະແຫຼງການ Buenos Aires ຂອງ WTO ກ່ຽວກັບ ແມ່ຍິງ ແລະ ການຄ້າ 2017, ຮັບປະກັນການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງສະ ເໝີພາບໃນບັນດາບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຖິງການຄ້າ.
ST3	ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໂພຊະນາການທີ່ດີກວ່າ ແລະ ການແຈກຢາຍຢ່າງສະເໝີພາບ	3.4 ປັບປຸງຄຳປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ ໂດຍຜ່ານການຫຼາກຫຼາຍແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ເສີມສ້າງຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງການຜະລິດສະບຽງອາຫານ ແລະ ປັບປຸງລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າສະບຽງອາຫານ.	ມີສ່ວນຮ່ວມກັບກຸ່ມແມ່ຍິງ ແລະ SMEs ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງແຫຼ່ງອາຫານ.

ST4	ເພີ່ມທະວີການທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງທີ່ບໍ່ຄາດຫວັງອື່ນໆ	4.2 ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການເງິນດ້ານສະພາບອາກາດ ຊັບພະຍາກອນເພື່ອສະໜັບສະໜູນກະສິກຳອັດສະລິຍະ/ເປັນມິດກັບດິນຟ້າອາກາດ	ສ້າງຄວາມສາມາດກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຍງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນ ຂໍ້ສະເໜີເພື່ອເຂົ້າເຖິງການເງິນສະພາບອາກາດ.
ST5	ຊ່ວຍເຫຼືອແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳກັດ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ SMEs ໃນການບັບປຸງຜະລິດຕະພັນ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ, ໃຫ້ໄດ້ມາດຕະຖານຕະຫຼາດໂລກ ແລະ ເພີ່ມທະວີການແຂ່ງຂັນ.		ຄ້າຍຄືກັນກັບ SPA ການລ້ຽງສັດ, ຜູ້ສະໜັບສະໜູນສິນເຊື່ອດອກເບ້ຍຕ່ຳທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຜູ້ທຸກຍາກ, ໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງ, ໂດຍຜ່ານສິນເຊື່ອຈຸລະພາກ, SME ແລະ ໂຄງການອື່ນໆທີ່ອອກແບບມາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.
ST6	ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືອາຊຽນກ່ຽວກັບບັນຫາສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ	6.2 ສະເໜີຈຸດຍື່ນຮ່ວມກັນຂອງອາຊຽນກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ກະທູ້ບໍ່ຕໍ່ຂະແໜງການປູກພືດໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ	ການປະສານງານ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍການຮ່ວມກັນ ຕໍາແຫນ່ງກ່ຽວກັບບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍຢູ່ໃນຂະແໜງການສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ

SPA ວ່າດ້ວຍການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງການປະມົງອາຊຽນ 2016-2020

ແຮງຜັກດັ່ງກັນລະຍຸດ	ລາຍລະອຽດ	ກິດຈະກຳ	ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
ST1	ເພີ່ມທະວີປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການຜະລິດດ້ວຍເຕັກໂນໂລຊີ 'ສີຂຽວ' ແບບຍືນຍົງ, ລະບົບຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາ ກອນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍ ແລະ ສົ່ງເສດເຫຼືອກ່ອນການເກັບກ່ຽວ ແລະ ຫລັງການເກັບກ່ຽວ.	1.1.4. ປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອກຳນົດ ແລະ ແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການການລົງທຶນ (ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ, ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ, ການລົງທຶນຫຼັງການເກັບກ່ຽວ).	ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງຊາຍຂອງຊາວປະມົງ ແລະ ຜູ້ນຳແມ່ຍິງຂອງພາກເອກະຊົນໃນການສົນທະນາຂອງພາກ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ
		1.4.1 ບັບປຸງ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງແຫ່ງຊາດ ນະໂຍບາຍການປະມົງ, ດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ໂຄງການສະຖາບັນ ໂດຍຜ່ານການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບັນດາອົງການຂອງລັດຖະບານ, ພາກເອກະຊົນ, ຊາວປະມົງ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ [ອ້າງອີງໃສ່ POA 7]	ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງສະເໝີພາບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ

ST2	ເພີ່ມທະວີການອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານການຄ້າ, ການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ;	2.4.2 ຊຸກຍູ້ການພົວພັນຄູ່ຮ່ວມມືຍຸດທະສາດກັບສະຫະກອນການປະມົງອາຊຽນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ, ຜູ້ຜະລິດ, ຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ພັດທະນາ.	ລວມມືກຸ່ມແມ່ຍິງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ
ST3	ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໄພຊະນາການທີ່ດີກວ່າ ແລະ ການແຈກຢາຍຢ່າງສະເໝີພາບ	3.2.2. ສົມທົບກັບບັນດາອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງອາຊຽນ ໃນການສະຫລຸບ ແລະ ປະຕິບັດນະໂຍບາຍຄວາມປອດໄພດ້ານອາຫານອາຊຽນ, ແລ້ງລັດສ້າງມາດຕະຖານຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ	ຮ່ວມມືກັບອົງການອາຊຽນ ເຊັ່ນ ASCC ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ກ່ຽວກັບ ນະໂຍບາຍຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ
ST4	ເພີ່ມທະວີການທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ການຊືອກອື່ນໆ;	4.1.1. ສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ AMS ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ	ດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໃນຂະແໜງການປະມົງ.
ST5	ຊ່ວຍເຫຼືອ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳກັດ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ SMEs ເພື່ອບັບປຸງ ຜະລິດຕະພັນ, ເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ, ໃຫ້ໄດ້ຕາມມາດຕະຖານຕະຫຼາດໂລກ ແລະ ເພີ່ມທະວີການແຂ່ງຂັນ.	5.3.1 ຮັບປະກັນວ່າ ແຜນງານ ແລະ ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບການປະມົງ ແລະ ການລ້ຽງປາ ແກ້ໄຂສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງການປະມົງ ແລະ ສິນໃນນ້ຳ ແບບຍືນຍົງ ເພື່ອບັບປຸງຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ, ຊີວິດການເປັນຢູ່, ການຈ້າງງານ ແລະ ການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ.	ເນັ້ນໃສ່ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຂະນະທີ່ສົນທະນາບັນຫາສັງຄົມ.
ST6	ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືອາຊຽນກ່ຽວກັບບັນຫາສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຂະແໜງ FAF	6.2.1. ສົ່ງເສີມການສົນທະນາລະຫວ່າງ AMS ເພື່ອສ້າງຕັ້ງ ທ່າທີ່ລວມກ່ຽວກັບບັນຫາການປະມົງທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ພາກພື້ນອາຊຽນ	ລວມເອົາຈຸດຍື່ນທົ່ວໄປຂອງ AMS ກ່ຽວກັບບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຂະແໜງການປະມົງ.

SPA ສຳລັບການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງການປ່າໄມ້ອາຊຽນ 2016-2025

ແຮງພັກດັນກົນລະຍຸດ	ລາຍລະອຽດ	ກິດຈະກຳ	ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
ST1	ຍົກສູງປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບການຜະລິດດ້ວຍເຕັກໂນໂລຢີ 'ສີຂຽວ' ແບບຍືນຍົງ, ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຫຼຸດໜ້ອຍທີ່ສຸດກ່ອນການສູນເສຍຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ແລະ ສົ່ງເສດເຫຼືອ;	1.3. ເສີມຂະຫຍາຍການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການດຳລົງຊີວິດຂອງຊຸມຊົນພາຍໃນ ແລະ ອ້ອມຂ້າງປ່າໄມ້ ເພື່ອຄວາມຍືນຍົງຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງຂອງປະຊາຊົນ.	ໃນຂະນະທີ່ການທົບທວນຄືນປະເພນີ ແລະ ການຈັດຕັ້ງການຄອບຄອງຕາມກົດໝາຍ, ຈຸດເດັ່ນ ບັນຫາຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບ.

		1.4 ການຮັບຮອງການປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງສຳລັບຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້, ເຊັ່ນ: ຜິດຢາ, ຫວາຍ, ໄມ້ໄຜ່ ແລະ ອື່ນໆ.	ແມ່ຍິງຢູ່ໃນຊຸມຊົນສ່ວນໃຫຍ່ມີຄວາມຮູ້ເລິກຊຶ້ງ ກ່ຽວກັບຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້, ສະນັ້ນ, ມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຈະມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອອກແບບການປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ.
ST2	ເພີ່ມທະວີການອ່ານວອຍຄວາມສະດວກດ້ານການຄ້າ, ການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ.	2.2. ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືໃນການພັດທະນາຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້.	ດຳເນີນການປະເມີນລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ດ້ວຍທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ໃຫ້ແມ່ຍິງເຂົ້າຮ່ວມການປະເມີນເພື່ອນຳຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະເພື່ອພັດທະນາຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້.
ST3	ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໂພຊະນາການທີ່ດີກວ່າ ແລະ ການແຈກຢາຍຢ່າງສະເໝີພາບ.	3.1 ການປະສົມປະສານຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃນ ຂະແໜງປ່າໄມ້.	ປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດຕາມແຜນການ ແລະ ການປັບຕົວໃນຂະແໜງການປ່າໄມ້
ST4	ເພີ່ມທະວີການທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ການຊືອກອື່ນໆ	4.2. ການເພີ່ມທະວີການແລກປ່ຽນປະສົບການ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບ ການເສີມຂະຫຍາຍ.	ອ່ານວອຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຮຽນຮູ້ລະຫວ່າງ AMS ໃນດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ກຸ່ມວິຊາການຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບການປ່າໄມ້.
ST5	ຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳກັດຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ SMEs ເພື່ອບັບປຸງຜະລິດຕະພາບ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນ ຕອບສະໜອງໄດ້ມາດຕະຖານຕະຫຼາດໂລກ ແລະ ເພີ່ມຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ ຕາມແຜນນະໂຍບາຍຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ SME;	5.2. ການເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືອາຊຽນໃນການແກ້ໄຂບັນຫາປ່າໄມ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.	ຮັບຮອງເອົາ ແລະ ຊີ້ແຈງຈຸດຍື່ນຮ່ວມຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ມີອິດທິພົນຕໍ່ຜົນຂອງການເລະຈາໃນເວທີສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ.

**ຂອບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແບບເຊື່ອມສານອາຊຽນ ແລະ
ແຜນຍຸທະສາດຂອງແຜນປະຕິບັດງານຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນພາກພື້ນອາຊຽນ
(2015- 2020)**

ແຮງພັກດັນກິນລະຍຸດ	ລາຍລະອຽດ	ກິດຈະກຳ	ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
ST1	ເພີ່ມທະວີຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ລວມທັງການຈັດການບັນເທົາທຸກສຸກເສີນ/ການຂາດແຄນ.	1.2. ຄວາມຍືນຍົງຂອງ ລະບົບຕ່ອງໂສ້ສະບຽງອາຫານທີ່ມີການເສີມຂະຫຍາຍການອຸດສາຫະກຳເມັດພືດ.	ສ້າງເວທີສຳລັບການແລກປ່ຽນບັນຫາສັງຄົມ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນອຸດສາຫະກຳເມັດພືດ.
ST2	ສົ່ງເສີມການຄ້າ ແລະ ຕະຫຼາດສະບຽງອາຫານ.	2.1.3. ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ດຳເນີນການວິເຄາະມັນສະໜັບສະໜູນກອງປະຊຸມດ້ານວິຊາການ AFSRB, ເຊັ່ນ: ສະຖານະການນະໂຍບາຍສຳລັບຕະຫຼາດເຂົ້າ, ການປະເມີນຜົນກະທົບຂອງສັນຍາການຂະຫຍາຍຕົວໃນ. ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ການສຶກສາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	ການວິເຄາະສາມາດສຸມໃສ່ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຕະຫຼາດອາຫານ ແລະ ການຄ້າ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂົ້າ ແລະ ປາ.
ST3	ເສີມຂະຫຍາຍລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານແບບເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບການຄາດຄະເນ, ວາງແຜນ ແລະ ຕິດຕາມກວດ ກາການສະໜອງ ແລະ ການນຳໃຊ້ສິນຄ້າສະບຽງອາຫານພື້ນຖານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.	3.1.3. ດຳເນີນການຕີລາຄາຢ່າງທັນການ, ທັນການຊອງລັດ ແລະ ຄາດຄະເນກ່ຽວກັບເຂົ້າສານ ແລະ ສະບຽງອາຫານສຳຄັນອື່ນໆໃນອາຊຽນ.	ການປະເມີນດັ່ງກ່າວຍັງສາມາດລວມເອົາບັນຫາສັງຄົມ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຖິງເຂົ້າ ແລະ ສິນຄ້າສະບຽງອາຫານສຳຄັນອື່ນໆໃນອາຊຽນ.
ST4	ສົ່ງເສີມການຜະລິດສະບຽງອາຫານແບບຍືນຍົງ.	4.1.7. ຂະຫຍາຍ ແລະ ສົ່ງເສີມຊາວກະສິກອນ ຄວາມຮູ້ນອກເໜືອການກະສິກຳທີ່ຈະປະກອບມີ ທຸລະກິດກະສິກຳ ແລະ ຜູ້ປະກອບການ	ພັດທະນາຄວາມສາມາດດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນການປະກອບທຸລະກິດກະເສດ
ST5	ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການລົງທຶນຫຼາຍຂຶ້ນໃນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ອຸດສາຫະກຳກະເສດ ເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ.	5.1.1. ກະກຽມແຜນທີ່ເສັ້ນທາງສຳລັບຄວາມຕ້ອງການ - ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າພາກພື້ນທີ່ອີງໃສ່ກະສິກຳ ແລະ ສະບຽງອາຫານ.	ບັນດາກຸ່ມແມ່ຍິງ, ສະຫະກອນ ແລະ SMEs ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງສະເໝີພາບໃນການກະກຽມແຜນທີ່ເສັ້ນທາງ.
ST6	ກຳນົດ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ພົ້ນເດັ່ນຂຶ້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ.	6.1.1. ດຳເນີນການສຶກສາກ່ຽວກັບຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວຂອງການພັດທະນາພະລັງງານຊີວະພາບ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງສະບຽງອາຫານໃນ AMS.	ການສຶກສາຄວນປະກອບມີພາກສ່ວນ ກ່ຽວກັບ ສັງຄົມ, ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.

ST7	ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນໂພຊະນາການເພື່ອສະໜັບສະໜູນຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການກະເສດທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານນະໂຍບາຍ.	7.1.1. ດຳເນີນກອງປະຊຸມສຳມະນາໃນພາກພື້ນ ກຳນົດ/ກຳນົດຂໍ້ມູນໂພຊະນາການທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດ, ວິທີການເກັບລວບລວມ/ການລວບລວມທີ່ຕ້ອງການສຳລັບການຕິດຕາມຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານເປັນປົກກະຕິ ແລະ ການພັດທະນານະໂຍບາຍ.	ກອງປະຊຸມຄັ້ງນີ້ຄວນເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ບັນຫາດ້ານໂພຊະນາການ.
ST8	ກຳນົດນະໂຍບາຍ, ສະຖາບັນ ແລະ ກົນໄກການປົກຄອງເພື່ອການພັດທະນາກະສິກຳເສີມໂພຊະນາການໃນ AMS.	8.1. ການປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສຳຄັນຂອງໂພຊະນາການໂດຍພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ສຳຄັນຂອງອາຫານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້.	ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງແມ່ນສຳຄັນໃນກິດຈະກຳປຸກຈິດສຳນຶກເຫຼົ່ານີ້.
ST9	ສ້າງ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍນະໂຍບາຍ/ໂຄງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ເສີມໂພຊະນາການ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດໃນການປະຕິບັດ, ຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ.	9.1. ນະໂຍບາຍເສີມຂະຫຍາຍໂພຊະນາການສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ແຜນງານປ່າໄມ້ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ເພີ່ມທະວີ.	ສ້າງຄວາມສາມາດເຊື່ອມໂຍງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານດ້ານໂພຊະນາການດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.

